

ქართული
ბიბლიოთეკა

ქართული

№ 11 ნოემბერი 1961

საქართველოს კომპარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელები ესალმებიან ოქტომბრის დემონსტრაციის მონაწილეებს.

დასაწყისი 44 წლისათვის

7 ნოემბერს საქართველოს დედაქალაქის მშრომელებმა მიიღეს საბჭოთა ხალხთან ერთად ზეიმით აღნიშნეს დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 44-ე წლისთავი.

მთავრობის სასახლის წინ აღმართულ ტრიბუნებთან მყოფობდა ჩაიარეს საბჭოთა არმიის მებრძოლებმა—ჩვენი სოციალისტური სამშობლოს გმირმა დამცველებმა, რომლებიც თანამედროვე შეიარაღების ყველაზე მძლავრი და საიმედო საშუალებებით არიან აღჭურვილნი.

საღმრთადად მორთულ რუსთაველის პროსპექტზე უწყვეტ ნაკადად დაიძრნენ თბილისის საწარმოთა მოწინავე აღმშენებელი, მეცნიერები, სახვითი ხელოვნების ოსტატები, მოსწავლეები, მწერლები, სპორტსმენები, რომლებიც მიიღეს თავიანთ ძალასა და ენერჯის სამშობლოს უანგარო სამსახურს ახზარენ.

სოცტომბრო ზეიმი ერთხელ კიდევ ნათელყო მშობლიური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობისადმი ქართველი ხალხის უსაზღვრო სიყვარული და ერთგულება. საყოველთაო-სახალხო ღმრთადად იმის ნათელი დემონსტრირება იყო, რომ ჩვენი რესპუბლიკის მშრომელები მზად არიან თავდადებით იბრძოლონ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXII ყრილობის ისტორიულ მიზანდასახულობათა წარმატებით განხორციელებისათვის.

ბრძოლაში ახლა შეიქმნა შედეგი

№ 11 (124) მთავრობის, 1961 წ.

კომპარტიის XI ყრილობის

უკველიანი საზოგადოებრივი-პოლიტიკური და საოცარაზრო-სამხარული ძაღმად

საგჟოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმი

1961 წლის 21 ოქტომბერს გაიმართა კლდეში სსკპ ცენტრალური კომიტეტისა, რომელიც აირჩია საგჟოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXII სერილში.

კლდეში აირჩია სსკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმი შემადგენელი წევრებით:

პრეზიდიუმის წევრები: ახსანაბაი ლ. ი. ბრახევი, ზ. ი. შურენოვი, ფ. რ. კოჯლოვი, ა. ნ. კოსიანი, ო. ზ. კუხიანი, ა. ი. შივრიანი, ნ. ზ. კოჯლოვი, დ. ს. კოლინაძე, ა. ა. სულაშვილი, ნ. მ. შვარცი, ნ. ს. ხუროციანი.

პრეზიდიუმის წევრების პანელიტები: ახსანაბაი ზ. მ. შივრიანი, ფ. რ. რაზვიანი, ა. ბ. მახარაძე, ზ. მ. შვარცი.

კლდეში აირჩია სსკპ ცენტრალური კომიტეტის სამდივნო შემადგენელი წევრებით: ახსანაბი ნ. ს. ხუროციანი — სსკპ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი, ახსანაბი ფ. რ. კოჯლოვი, ზ. ნ. დიმიტოვი, ლ. თ. ილიანი, ო. ზ. კუხიანი, ზ. ნ. კოსიანი, ი. ა. სარიანი, მ. ა. სულაშვილი, ა. ნ. ხუროციანი.

კლდეში სსკპ ცენტრალური კომიტეტის მანდატული პარტიული კონტროლის კომიტეტის თავმჯდომარე აირჩია ახსანაბი ნ. მ. შვარცი, პარტიული კონტროლის კომიტეტის თავმჯდომარის პირველ მოადგილედ — ახსანაბი ზ. ბ. სარიანი.

1961 წლის 21 ოქტომბერს გაიმართა აგაძეთა საგჟოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური საკავშირო კომისიის სხდომა.

ცენტრალურმა საკავშირო კომისიამ კომისიის თავმჯდომარედ აირჩია ახსანაბი ნ. ა. შვარცი.

ლ. ი. ბრახევი

ფ. რ. კოჯლოვი

ა. ნ. კოსიანი

ა. ნ. კუსიანი

ო. ზ. კუხიანი

ა. ი. შვარცი

ნ. მ. შვარცი

ნ. ს. ხუროციანი

მ. ა. სულაშვილი

ნ. მ. შვარცი

ნ. ს. ხუროციანი

მ. ა. სულაშვილი

ფ. რ. კოჯლოვი

ა. ნ. კოსიანი

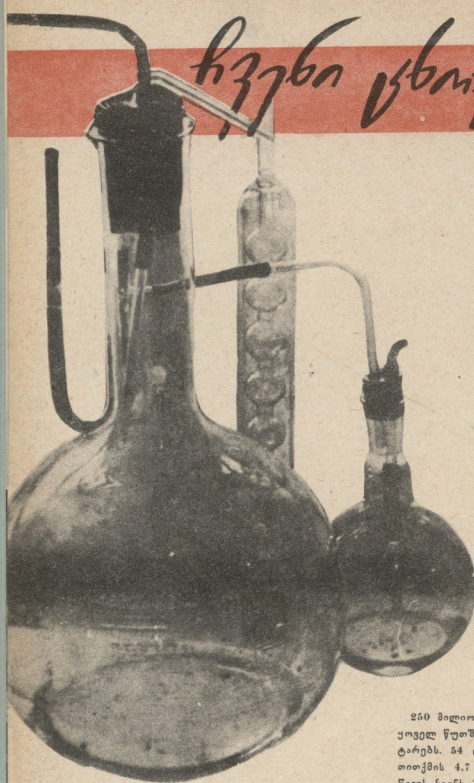
ა. ნ. კოსიანი

მ. ა. სულაშვილი

ჩვენი ცხოვრების კოეფიციენტი

საქართველო საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა

პირდაპირ რომ განსაცდელზე-
და ჩვენი მრეწველობის ზრდის
კვანძები უახლოესი 10 წლის გან-
ძობაში საქართველოს სსრ-ის
წინაპროექტის მიხედვით
გაიზარდება დაახლოებით 2,5-ჯერ
და გადაჯერდება ამერიკის შეერთ-
ებულ შტატების სამრეწველო
წარმოების ახლანდელ დონეს. 20
წლის შემდეგ კი გადაჯერდება
ითქმის ევროპა.

20 წლის შემდეგ სსრ კავშირი
აწარმოებს ორჯერ უფრო მეტ სა-
მრეწველო პროდუქციას, ვიდრე
ახლა აწარმოებენ არასოციალისტ-
ური ბანაკის ყველა ქვეყნები.
განსაკუთრებული ყურადღება
მიექცევა მეტალურგიის, საბით-
ვის მოპოვების, ქიმიური მრეწვე-
ლობის და სხვა დარგების განვი-
არების.

პარტიის ახალ პროგრამაში მო-
ყვნილია მხოლოდ უმნიშვნელო-
ვანეს ციფრები. უკველ მათგან
შეუძლია გათვინის ადამიანი. ავი-
ლოთ თუნდც ფოლადის წარმოე-
ბა. იცო ყველა მანქანაზე შავი გე-
ტალურება ისეთ დონეს მაღალზე,
რომ, შესაძლებელი გახდება წელა-
წელზე 250 მილიონი ტონა ფოლად-
ის გამოღობა.

ქველი ამ ციფრის წარმოდგენა
250 მილიონი — ეს ისეთი მდინარეა, რომელიც
უკველ წუმოთ თევზს წინ 475 ტონა ლიონის ჩა-
ტარებს. 84 ცხენსაღიანი ტრაქტორი „დტ-80“
ითქმის 4,7 ტონის იწონის. მაშასადამე, 200
წელს ჩვენს ქვეყანაში ერთი წლის განმავლობაში
გამოღობილი ფოლადი საქმარის იქნება იმისათ-
ვის, რომ დაწვადეს 100 ტრაქტორი, ხოლო ერთ
დღეღამეში გამოღობილი ფოლადი ეკოვოდ
ითქმის 150.000 ასეთი მანქანის დაწვადებას ალ-
ბათ გასსოვთ, რომ იყო დრო, როცა ვლადიმერ
ილიაძე ლენინი იცნებოდა ახი ათს ტრაქტორზე,
რათა დაერწმუნებინა გლეხკაცობა მეჩინებულ
კოლექტიური მსხვილი მეურნეობის უპირატესობა-
ში... 100 ათასი ტრაქტორი დღეღამეში რომ და-
წვადებო, მათი კოლონა 400 კილომეტრზე გაიქმე-
ბოდა...

1980 წელს ფოლადის გამოღობა ჩვენს ქვეყ-
ანაში მიიწვას 85,8 მილიონ ტონას. საქართველო
სსრ-ის მეორე ადგილზე გამოიწვას მსოფლიოში, და თუ
უკანასკნელ 20 წელწაღში ფოლადის გამოღობა
ჩვენში გაიზარდა 3,5-ჯერ, მომავალი 20 წლის გან-
მავლობაში იგი გაიზარდება 3,5-ჯერ.

ბოლო ხანწელს ჩვენთან აღებღია ქვანახშირის
წარმოებისთან შედარებით ნავთობისა და ბუნებ-
რივი გაზის წარმოების უპირატესი განვითარების
კურსი. ჩვენი საწმობლო მეტად შედარებო ჩო-
გორც ქვანახშირით, ისე ნავთობისა და გაზით. მაგ-
რამ ნავთობისა და გაზს ქვანახშირთან შედარებით
მთელი რაზი უპირატესობა აქვს: მათ მისაღებ
საქირო არ არის მიწიქვეშ ჩასვლა, ისინი აღებ-
ვად დაებაიზიზება დიდ მანძილზე მთლიანად
და ბოლოს, ნავთობი და გაზი წვის დროს წონის ერთ-
ეულზე უფრო მეტ სითბოს იძლებო, ვიდრე ქვა-
ნახშირი. ამიტომ ახლო მომავალი ნავთობისა და

გაზის მოპოვება ქვანახშირთან შედარებით ბევრად
უფრო გაიზარდება, და სითბო ბალანსის ტრექ-
ტურა, საბითვის მრეწველობის ტრექტურა განწ-
ნავებოლი ენერგეტიკისა და სრულყოფის პრო-
ექტში იქნება.

დიდებ განვითარდება ქიმიაც.
საქართველო კიმიური მრეწველობის პრო-
დუქციის სერიოზო მოცულობით ამაზად მეორე ად-
გილზე მსოფლიოში. მაგრამ წარმოების ასეთი
დონე მილიანად როდი აკმაყოფილებს ჩვენი სახა-
ლხო მეურნეობის მოთხოვნილებებს.

ჩვენი ქვეყნის უმდიდრესი ბუნება გულგაზა-
ლად უფებს თავისი ხანგაწყურის კარს ქიმიური
მრეწველობის მუშაეებს. საქართველოს კიმიური
მრეწველობისათვის საჭირო მრავალფეროვანი
ნედლეულის სერიოზო მარაგის მრავალ პირველი ადგილი
უკავია მსოფლიოში. ნავთობისა და ბუნებრივი
გაზის მოპოვების ზრდა უახლოეს წლებში შესა-
ძლებელს გახდის პრაქტიკულად განსუზარებელი ბა-
ზის შექმნას მრავალი ქიმიური წარმოების ფართო
განვითარებისათვის.

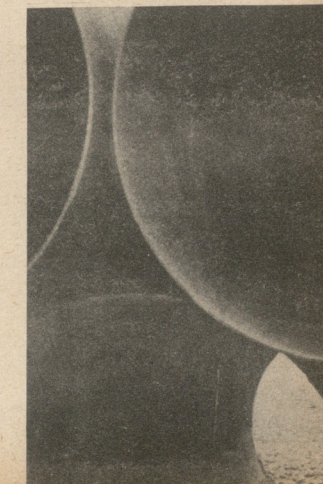
ერთ-ერთი უდიდესად დიდი ამოცანა ყველა
ლინისტიებით განვითარებო ქიმიური მრეწველი-
ბა, — ნათქვამია პარტიის ახალ პროგრამაში, — სა-
ხალხო მეურნეობის ყველა დარგში სრულად გა-
მრეწველო მიღებები თანამედროვე ქიმიისა, რომელიც
უდიდესად ადარბობს სახალხო სიმიდ-
რის ზრდის, წარმოების ახალი, უფრო სრულყოფი-
ლი და იაფი საწმულეებისა და სახალხო მოხმ-
არების სანების გამოშვების შესაძლებლობებს,
ლიონის, ბეს, სხვა მასალებს სულ უფრო მეტად
შეცვლის ეტნომიური, პრაქტიკული და მსხუქი
სინთეზური მასალები, მკვეთრად გაიზარდება მინე-
რალური სასუქებისა და მცენარეთა დაცვის ქიმი-
ური საწმულეების წარმოება.

და ჩვენი მრეწველობა კიდევ უფრო გოლიაობრა
ნაჩვენებით წავა წინ.

„პარტიისა და ხალხის უმთავრესი ამოცანაა
საბჭოთა სოციალისტური საქართველოს
საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის
წინაპროექტის მიხედვით, — ნათქვამია
საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის
პროგრამაში.

ახალი პროგრამა უმთავრესიათადად ხანაყო-
ბადავს ცენტრალიზირების მონაებლობის პრაქტი-
კას, ითვალისწინებს მთელი მსოფლიოს რა-
ვიოლაციური მონარბობის გამოყენებას და,
განსაკუთრებით პარტიის კოლექტიური პარს,
პანასოვრებად კომუნისტური მონაებლობის
მთავარ ამოცანასა და მტავას.

ჩვენი შტრატეგიის მიხედვით გასურს მითი-
ვილუბს მონაებლობით სსრ კავშირში კომუნის-
ტის მბატობილ-ბატონაციური ბაზის შექმნის
იმ ქირითად მონაებლობაზედა, რომლებში
პარტიის ახალ პროგრამაშია დახსენსული.

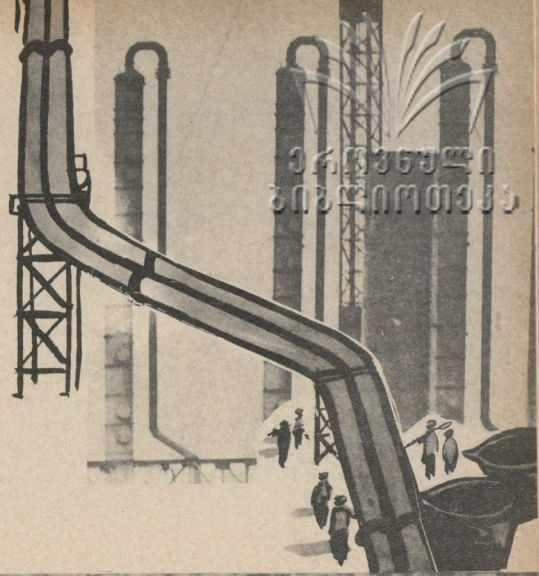

ჩვენი ინდუსტრიული სიამაყეს — რუსთავს წელს 12 წელი შეუსრულდა, და აი, თორმეტი წლის თავზე იგი რესპუბლიკის მეტალურგიული მრეწველობის სატახტო ქალაქის სახელწოდებასთან ერთად უკვე საქართველოს ქიმიური მრეწველობის სატახტო ქალაქობასაც იჩემებს.

დაიას, ჩვენი რუსთავი სულ უახლოეს მომავალში გადაიქცევა „დიდი ქიმიის“ ერთ-ერთ უდიდეს ცენტრად, რომლის პროდუქცია უზრუნველყოფს არა მარტო საქართველოს ქარხნებსა და ფაბრიკებს, არამედ საბჭოთა კავშირის მრავალ საწარმოსაც.

ძნელია რუსთავში ამჟამად გაჩაღებულ მშენებლობათა მოცულობის წარმოდგენა. მაშინაც კი, როცა საკუთარი თვალით იხილავთ მომავალი ქიმიური ქარხნებისა და საამქროების ცამდე ახილულ ხარაბებს, არ შეიძლება არ გაოცდეთ წარმოებული სამუშაოების გიგანტური მასშტაბებით.

ხელმძღვანელობს, ოცდახუთი ქვემოთააღე საამშენებლო და სამონტაჟე ორგანიზაცია აშენებს და ამონტაჟებს ოცდაათამდე ახალ, სხვადასხვა პროფილის დიდ ქიმიურ საწარმოს. თვითნაყოფი საწარმო რამდენიმე სამჭროსაგან შედგება, ყოველი სამჭროსათვის გათვალისწინებულია განსხვავებული ტექნოლოგია, ხოლო განსხვავებული ტექნოლოგია განსხვავებულივე ტექნოლოგიური დანადგარებით სრულდება... აბა, კარგი ბიჭი ხარ და, რამდენიმე დღეში გაერკვევ ამ ტექნოლოგიურ აბაჯანბარში, გაერკვევ სად რა მიზეზით ეშვებათ ხელი მშენებლებსა თუ მემონტაჟებს, სად რა უჭირთ ან რა წარმატებებს აღწევთ. ერთი სიტყვით, საქმე ჭეშმარიტად ჩვენი ეპოქის შესაფერია. ნახეთ, დათავალერებთ ყველამ, ბევრ საინტერესო რამეს გაგივებთ და, ალბათ, ბევრი წარუშლელი შთაბეჭდილებაც დაგრჩება...

კუსთავი, ჩვენი რეპროდუქცია

— თვითონ განსაკუთრებულია რუსთავის ქიმიურ საწარმოთა მშენებლობის ხელმძღვანელებმა, საბჭოთა კავშირის გმირმა კირილე უკლეამ, — მუშაობას აქ მეტალურგების ტრესტის ორი სამშენებლო სამმართველო — ქ. მმრეწველთა და სინთეზმშენი

ლიკო ლომიძე

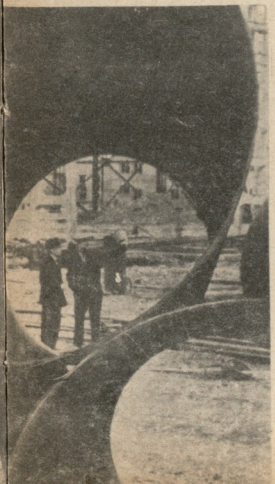
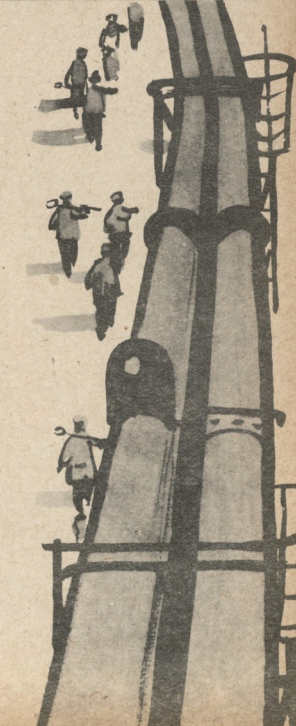
მართლაც ადვილი როდია რუსთავის „დიდი ქიმიის“ მშენებლობის დეტალებში ერთმანედ გარკვევა. სურათი რთულია, ხოლო მშენებლობისა და მონტაჟის სპეციფიკა — თავისებური.

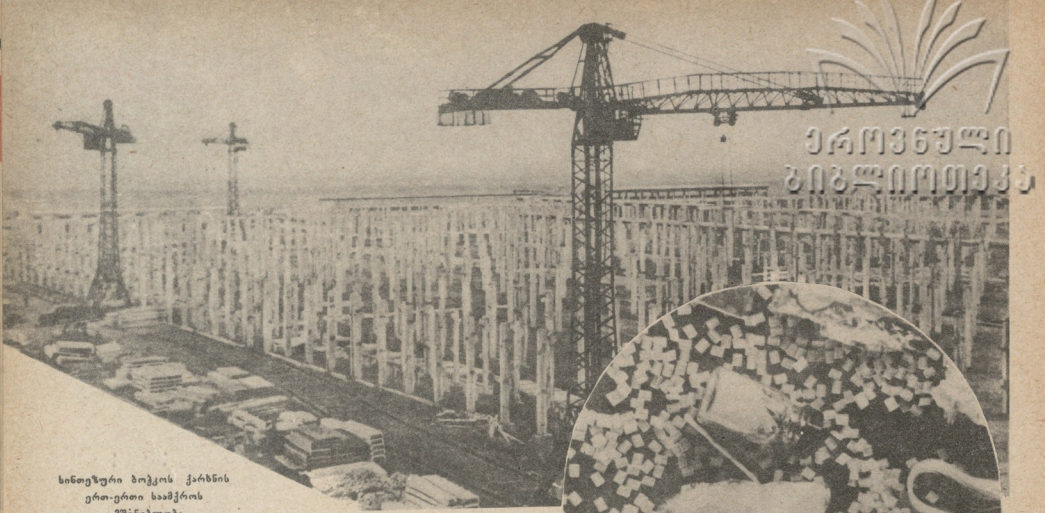
ორგანული უსარმაზარი საწარმო კორპუსებია აღმართული, ყოველი კორპუსიდან, ყოველი სართულიდან მემონტაჟეთა ნაჭურების დაგაღები და ლითონის ღრჯალი მოსისხს, იქით მებეტონები ფუსფუსებენ, მაღალ ბოძებზე დაყრდნობილი მილსადენები იბობას გიგანტური ქველივით ბლანდავენ ცას, მღებავები აკრობატული ოსტატობით მისდგომიან მათ და თერად ღებავენ, წყალგამაგრილებელი გომებისა და კვამლსდენი მილების აქურული კონსტრუქციებიდან ციციანათელბეივით ცვივა ელემტრომწოდებელთა მიერ აფთქებული ლითონის ნაჭურვლები. ქვემოთ კი სიბოლს სიდინჯით დაბურღაბენ ბუღდოხერები და კოსკურა აწევიები ფოლადის გოლიათურა მკლავებით ზედსართულებში

ფილიპ. თარგანიანი

მსუბუქად აწვიან მრავალტონიანი დანადგარების ნაწილებს...

„დიდი ქიმიის“ მშენებლობით რუსთავის ტბორის დაიწყო ახალი ეტაპი, გადიამულა მისი შემდგომი გიგანტური ზრდის ახალი სივრცეები. ერთი შედარება: თუ რუსთავის მეტალურგიული ქარხნის კომპლექსი, რომლის მომსახურებისათვის საჭირო გახდა უაღბურ ველზე დიდი ქალაქის გაშენება, სამშობლოს ყოველწლიურად ათობით მილიონი მანეთის შემოსავალს აძლევს, იმავე რუსთავის „დიდი ქიმიის“ სრული სიმძლავრით ამუშავების შემდეგ, ე. ი. მიმდინარე შევიწველის ბოლოდან სულ ცოტა ორჯერ მეტ შემოსავალს მოგვეცემს აქ იმუშავებს ათობით ათასი კაცი, ფართოდ იქნება გამოყენებული ქალთა შრომა, აქ გამოუშვებენ მრავალი სახეობის ძვირფას პროდუქტებს: ქართული ნელიონის, კაბარინის, ყოველფერი ნარისახეობის სინთეზური ბოჭკოს, პლასტიკებს და ბევრ სხვა რამეს, რაც მეტად საჭიროა ჩვენი სახალხო მეურნეობისათვის.

სინთეზური ბოჭკოს ქარხნის ერთ-ერთი სააპარტის მშენებლობა.

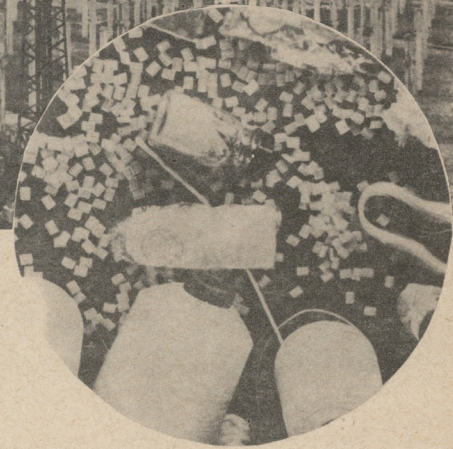
ამიტომ ფართოდება რუსთავის აზოტოვანი სასუქების ქარხანა, მის კომპლექსს ემატება კაპროლაქტამის დიდი საწარმო, რომელიც ორგანული სინთეზის მასალებს გამოუშვებს, აქედან კი საჭირო რაოდენობით მივიღებთ სინთეზურ ფისებს. შენდება სინთეზური ბოჭკოს ვიგანტური ქარხანა და მის კომპლექსში სინთეზური ბოჭკოს საცდელი საწარმო...

საქართველოს კომპარტიის XXI ყრილობის შემდეგ რუსთავის „დიდი ქიმიის“ მშენებლებმა შეძლეს გარკვეული გარდატეხა შეეტანათ თავიანთ მუშაობაში. თუმცა ამ დიდი და საშვილიშვილო საქმის ზოგიერთ უბანზე კვლავ ჩამორჩებიან მშენებლობის საერთო ტემპს, უმრავლესობას მაინც მოწინავე კოლექტივები წარმოადგენენ, რომლებიც დროს უსწრებენ და კომუნისტური შრომის სასახელო მაგალითებს გვიჩვენებენ.

იხილი მუშაობენ მაცივარი სადგურის, წყლის საცირკულაციო კომპლექსის, სარექტიფიკაციო საწარმოს მშენებლობაზე, მათი დამსახურებაა, რომ სინთეზური ბოჭკოს საცდელი საწარმო უკვე ამუშავების წინა ფაზაშია.

სინთეზური ბოჭკოს ქარხნის მთავარმა ინჟინერმა ალექსანდრე შაიბიშვილმა განგვიმარტა: სინთეზური ბოჭკოს დიდი საწარმო მწყობრში უნდა ჩადგეს 1963 წელს. მაგრამ იმისათვის, რომ ამ დიდმა ქარხანამ თავიდანვე, რიტმულად იმუშაოს, საჭიროა სინთეზური ბოჭკოს მისაღები ათასგვარი რთული ქიმიური საწარმოს პროცესის ათვისება, ადგილობრივ პირობებთან შედარებით ტექნოლოგიური რეჟიმის ზუსტად დადგენა. ამისათვის კი აუცილებელია დიდი ქარხნის ამუშავებამდე, წინასწარ, საცდელი საწარმოს ამუშავება.

— ესეც არ იყოს, — დასძინა

მან, — პატარა ქარხანაც მოგვეცემს ისეთი მოცულობის პროდუქტის, რომელიც საკმარისი იქნება საქართველოს საფეხქო მრეწველობის რამდენიმე ფაბრიკის უზრუნველსაყოფად სინთეზური ბოჭკოთი — კაპრონის, ნილონის, პერლონის, თუ გრალონის ძაფის შულოებით.

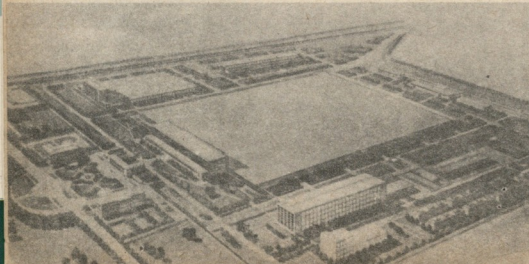
მთავარი ინჟინერი განსაკუთრებული ხალხით მოგვიხირობდა რუსთავში „დიდი ქიმიის“ განვითარების პერსპექტივების შესახებ, მის მსჯელობაში იგრძნობოდა დიდი სერიოზულობა, შემოქმედებითი აღზნება და კომუნისტური მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მშენებლობის წარმატებისათვის რიგიანი საჭირო პატრიოტის გულთითი ზრუნვა...

გონებაში უკვე ისაზნება რუსთავის „დიდი ქიმიის“ საწარმოთა კონტურები. მალე, სულ მალე გვექნება დართული და შეგრებილი, ფრადფერადი სინთეზური ძაფის, ქართული ნილონის უამრავი შულოები, სამტაპელე ქსო-

ვილთა ნედლეული. აქედან ახლანდელი სიმძლავრებით მვათედაც ვერ აიფისებს რესპუბლიკის საფეხქო მრეწველობა. მაშასადამე, შეიძლება რუსთავი გაფართოვდეს ახალი საქსო-სატრიტატო ფაბრიკებით; გვექნება ავტოსამურავების ჩამოსახმულად საჭირო სინთეზური კირდი — გამოლუფრებდებიანი უხვეული ქსოვილი, ვინ იცის, იქნებ ავტოსამურავების ქარხნის კომაუნებიც აღიმართოს რუსთავის რომელიმე უბანში, გვექნება სახალხე ხაო, ხელოვნური ტყავის გამოაცვანი საშავლებანი, სამშენებლო პლასტმასა და ვინ იცის კიდევ რა რომელი ერთი დაასახელოს კაცმა...

მართალია, ყოველივე ეს ჯერ ისევ გაუფორმებელი პერსპექტივაა, მაგრამ საქართველოს ქიმიური და მეტალურგიული მრეწველობის სატახტო ქალაქის — თონბეტი წლის რუსთავის ისტორია ხომ ბევრად წინ უსწრებს უფრო გაბნეული ფანტაზიის აღმაზრუნასაც.

ამ ასეთი იქნება სინთეზური ბოჭკოს ქარხანა.

საბჭოთა კავშირის და მომე სოციალისტური ქვეყნების ხალხები, მილი პროგრული კავშირის მიმდინარე წლების ნიშნები სახიფათო აღნიშნავს დიდი რუხი მარჯობის და ლიბინისთვის დახადების 250 მლნისთვის. მცენერებისა და კულტურის ეს საყოველთაო ზეინ დახვება მოსოლთი ისტორიულ მოვლას — საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის X X I ყრილობას, რომელიც პარტიის ახალ პროგრამაში, სხვა უნიშნელო განის აღნიშნებებშია ერთად, დასა ჩვენი მცენერებისა და კულტურის განთავისების განაწილული ამოცანები. კომუნისტური ისტორიული პირობებში, რუსეთისა და მოსოლეთის არის მინაოვიარზე დაკრძნობით მ. ლომინოსოვს გაძეულად ჩამოავალია თავისი მატერიალისტური მთაოლმედელობა და ნოვატორული სამუშაების-მეტაბოლიზმი შეხედულებანი. არ დაჩნელია მისი დროის კულტურისა და მცენერების არე ერთი დარგი, რომელშიც მას არ ემოდიუწეს და მილი დადგარალებს არ მიუბინის. იგი ცუვეთვლია აზროვნების იმ ტიტების, რომლებსაც, გრეციის ურთუბად ბუმბუსაჟებს „აზრის სიღრმობი, ტენეზიათა და სხვათათი, მრავალმნიშვნობათა და განაწილულიაობა“.

მ. ლომინოსოვი დაიბადა 1711 წლის 19 ნოემბერს ქ. ხოლომოვრის მახლობლად სოფ. მიმანასკაიში გლეხის ვახალ ლომინოსოვის ოჯახში. რუსეთის მრედილოეთ-

პირობების შექმნა. მისი უშუალო ინიციატიოთი უკუნა რუსეთის უმალესი განათლების და სასწავლო პროგრესების სასიყვედულო კერა — მოსოვის უნივერსიტეტი.

მ. ლომინოსოვი რუსეთის კლასიკური მატერიალისტური ფილოსოფიის და მცენერული ბუნებისმეტყველების ერთ-ერთი ფუძემდებელია. მის საბჭოთა განავითარება არის დაკავშირებული რუსული მატერიალისტური ფილოსოფიის და მატერიალისტური ბუნებისმეტყველების ტრადიციის სათავე.

მ. ლომინოსოვს მიაჩნდა, რომ მატერია პირველია, რომ ბუნება მატერიალურია და მატერია ბუნების ყველა მოვლენების საფუძველია. მ. ლომინოსოვი სთვლიდა, რომ ბუნებას ანონოზოიურებში ახსიათებს, რომ იბიბეტური საწყარო შექენებალია, ხოლო იდეები წარმოადგენენ გარემო საწყაროს ანარგულ წესებს ცნობიერებაში. ლომინოსოვის თქმით „იდეები ყოფიდა ნივთათა წარმოდგენებს ობიექტების განიბებაში“.

მ. ლომინოსოვი დიდ ყურადღებას უბოძდა ბუნების შექენების პირობებს. შექენებებში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა ცდებს და დაკვირვებას. იგი ამბობდა: „ერთსა უფრო მაღლა ვაყენებ, ვიდრე მხოლოდ წარმოდგენებში აღმოცენებულ მრავალ მისარებებებს“. ამასთან იგი ცალმხრივი გვიპირებს მის წინააღმდეგი იყო, აღიარებდა ცდითი მოპივებული მასალის თეორიული განსწავლობების საჭიროებისა და ილაშქრებდა მეცნიერული თეორიებისა და პიპოთეზების ენაღმეზელუფობის წინააღმდეგ.

მ. ლომინოსოვის აზრით, ფიზიკური, ქიმიური, გეოლოგიური სინამდვილე შეიძლოა ერთობლივად იქნეს მიყოფილი. დიდი მნიშვნელობა ანიჭებდა ცდებს მოტივაციული იყო. მის წინააღმდეგ არის დაკვირვებულ მცენერებაში და ანალიზური ქიმიის საწყისების. მას ერთნა პირველიაგანა შეჯავს ნიშნისა და წონის გათვალისწინების მნიშვნელობის ქიმიური რეაქციების დროს. მ. ლომინოსოვი, ჩვენს დროში უაღრესად განვიითარებული მეცნიერების — ფიზიკური ქიმიის ფუძემდებელია. მისედი ლომინოსოვს გუიოებს ნივითიერების და მოძრაობის უმუმივობის კანონის აღმჩნობა და ემპირიმეტული დასაბუთება, კანონისა, რომელიც მეცნიერული ბუნებისმეტყველების საფუძველია საფუძველს წარმოადგენს. მანვე უმთავრესად სითხის მექანიკური თეორია, რომელშიც უწყველად მანამდე მტკიცებდა ფეზიოდირებულ პიპოთეზა თიბანაობის შესახებ. მ. ლომინოსოვის მიერ განვიითარებული ყველა საბუნებისმეტყველო მუშეუბლებების საფუძველს წარმოადგენს მის მიერ შექენებული აბიტიბეტურ-ინტეგრაციური კონცეფცია.

მ. ლომინოსოვის დახედობით მისი პირველი მუშეუბლებები დასაბუთებული გლეხთაგანია — პიპობინი თავისეული ნოვორიდეების მოთამაშელობის უფლებად და სხვა გლეხთაგან განსხვავებით პატრიარქობის ორგანიზაციით კიბრებდა. ისინი საბჭოლმედი ბეჯარას იბიდეენტი. დასალობობით მცენერდმეტი სასუენარად რუსეთში წარმოადგინდა ქვეყანას, რომელსაც, როგორც გ. ი. ოლნინი აღნიშნავდა, ახსიათებდა „ფაქტორული შექენება“. ერთ მთავრად, ეს შექენება... გამოწვეული იყო ოლტების შიშის გაყველა-გამოყველს კალიტურებში, საქონლისთანდათან შშარდის მიმოცეცებით, მცირე ადგილობრივი მატერიალის კონცენტრაციით ერთ სრულად-რუსეთის მარჯად“.

მეცნიერების სხვა დარგებთან ერთად მეცნიერება ვითარდება სამომადინ მრეყველია, ვაჭარება ქვეყნის შიშეინა და ცუვეთითან. ცირონიკაში მიმდინარე ძებნებსა საჭირო გასაძევის მიელი დრო რეკონსტრუქციის ცირონიკების თაგი ირინა ახალდა მოვლენებს, ცირონიკის ახალდა მყოფებს. მაგრამ პატრიარქობის ურულმეტი მოყველი გლეხობის დიდობარება არ შესუბუნებულა. პიპობინი, კიდევ უფრო ვაჭარება. კლასათა მრეცობის განვიითარება სულ უფრო მხრად იწყვედა ლეხათა სტიქიურ განვიითარების დროს.

მ. ლომინოსოვი ადრე დაიწყო წიგნის და სწავლის მოწყობება მისი კაცის მიხედვით. 1731 წლის იანვარში იგი მოსოვისი ჩავდა და ბეჯინი ცდისა და წვადების ურთულ საღებურ-ბერძნულ-ლათინურ აკადემიაში შევიდა. მანვე გასაღებდა პ. პეტროვსკი გაჯინები, აქედან კი ცირონის სასწავლებლად უქმნილი მიიღობდა.

სამშობლიო დაბრუნებისთანავე მ. ლომინოსოვი ერთ-ერთი მოვარის წარმნავი გახდა რუსეთის პროგრესული სამეცნიერო ძალების გაძლიერება და მათთვის სამუშაო

პრობლემებს. მან შექენდა გაილაშქრა რუსეთის ისტორიის დამახინების წინააღმდეგ და ფაქტორული მონაწილეობის საფუძველზე ამ საკითხს ფუნდამენტალური განვიითარების მოქმედება. მ. ლომინოსოვი არის რუსული ლიტერატურული ნინის და სამეცნიერო ტრანშილოგის ფუძემდელი. მას საბაბით ადგილი ჰყვია რუსული პოეზიის განვიითარების ისტორიაში. იგი თავის პოეტურ ქმნილებებში ოლმეტირება რელიგიური წარმოდგენების წინააღმდეგ და გაძეულად ებრძოდა საძედელობებს. მ. ლომინოსოვის მრავალმხრივი მოღვაწეობით აღფრთხილებული ა. ბუნიინი უწვდა, რომ არამედეობრივი ნეპოციფის კარნიველებზე აზროვნებისათან შექენობით ილიმინოსოვის შექენ განათლების ყველა დარგს, ცოდნა იყო მისი სულის უდიდესი ლტოლვა... ისტორიის, რეატორი, მექანიკის, ქიმიის, მინერალოგი, მხატვარი და პოეტი — მან ყველაფერი განვიითარდა და ყველაფერში შე-

იბრა. ა. ბუნიინი მ. ლომინოსოვს რუსეთის პირველ უნივერსიტეტს უწოდებდა. პატრიარქო რუსეთის პიპობინში მ. ლომინოსოვის მატერიალისტური მოღმედეგობა, მისი პატრიარქონის და დავალებული ბრძოლა ხალხის განათლებისათვის რეაქციული მწრობელი წრეების გაფორმებულ წინააღმდეგობას ხედვობდა. მისი საკვირის შექენდა მემპალური ლიბერალური წრეების წარმოდგენელები ყველდ ლიწეს მამორდინენ იბინოსოვის, რომ დიდ მეცნიერება და განმანათლებლის მუშეუბლებებში მოქმათი ყველივე პროგრესული და წარმოდინებით იგი როგორც თვითმკურნალობის და რეაქციული რელიგიური საფუძვლების დაწელები. მაგრამ ისტორიამ მათ თავისი განმანათლებლობის საფუძველი მოქმათი ყველივე პროგრესული და წარმოდინებით იგი როგორც თვითმკურნალობის და რეაქციული რელიგიური საფუძვლების დაწელები. მაგრამ ისტორიამ მათ თავისი განმანათლებლობის საფუძველი მოქმათი ყველივე პროგრესული და წარმოდინებით იგი როგორც თვითმკურნალობის და რეაქციული რელიგიური საფუძვლების დაწელები. მაგრამ ისტორიამ მათ თავისი განმანათლებლობის საფუძველი მოქმათი ყველივე პროგრესული და წარმოდინებით იგი როგორც თვითმკურნალობის და რეაქციული რელიგიური საფუძვლების დაწელები.

მ. ლომინოსოვის დამსახურება როგორც რუსული, ისე მოსოლთი მეცნიერული პროგრესის განვიითარება მისი მოშობით უშუალო შექენებებას ახდენდენ მრავალი გამოჩენილი მეცნიერის შემოქმედებაზე.

საუბუნეებს სილჩილენ

(მთავრისგანსა საუბუნის პარასელი მისიონარი მოგზაური საქართველოს შესახებ)

გაქვეყნდა

ბ. ნაშიძე

გასულ ზაფხულს ბელსი ჩაივიარა ქ. ნიურნ ბერგი 1881 წ. ხელმოკრულ გამოცემულ წიგნს დაწერილი მგლო გერმანული ენით (პრეკლად ეს წიგნი 1881 წელს გამოქვეყნდა) შეიკვანა ავტორს, იგი დასურათებულა 1881 გრაფურითა იხუჯ.

წიგნს მეტად გრძელი სათარი აქვს რომელსაც ასე იწვევა „ორი ახალი სასარგებლო და სასამოწინო მოგზაურობის აღწერა: პირველი კონსტანტინოპოლის და (მეორე) იერუსალიმში...“ ასე სხვ

თადარიგულად წიგნმა მიიყარა ჩემი ურადღებდა რომენდაც სათაროში წახსენები არის იერუსალიმში მოგზაურობა 1811 საუწყის 18-თან წლებში მოვლელი, რომ ამ წიგნში რომელიც სწავლიდა უცნობი ჩვენს მდებარეობაში, აღმოჩნდებოდა რომე საურაღებობი ცნობი იტალიისა და პართული მონასტრისა და, კერძოდ, შოთა რუსთაველის იქ დადებული პორტრეტის შესახებ ამის გამო წიგნი ვულდასმით გადაავიჯილიერე.

იერუსალიმის ქართული ძეგლების შესახებ და მატებითი ცნობების პოვნის იმედი არ გამოპრობდა: მაგრამ შრომამ ამაოდ არ ჩაიარა: წიგნს აღმოჩნდა 181 საუწყის საქართველოს 70-181-იანი წლების ისტორიის ჩამწებები, ვერ ჩვენს მდებარეობისთვის უცნობი ამბები, რაც საქიროდ უცანი ვაგზაურობა ქართულ მკითხველს.

სხსენებული ცნობების ქართული თარგმანის მიწოდების მიზნად მოკლედ ვაგონებ ამ წიგნის ავტორს, რათა სათაღო გახდეს რომენდაც სადროდ და მანაქრებულა მის მიერ გამოცემულ ცნობებში.

წიგნის ავტორია გერმანელი მისიონარი, საღმრთო შევიგერი, შევიგერის ვრცელი მოგზაურა მოგზაურობისათვის 1801 წ. გამოცემულ წიგნს „ავტონადე მოგზაურთა პოგრაფიების კრებულს“ ეს გარემოება მანაქნებელა იმის, რომ შევიგერი თავის დროზე უსანაწევი პიროვნება უყოფდა, დასხვადებული ნაშრომის დასტურებობი იგი მეტად სასელი მწერალა და მისი ცნობები სარწმუნო არის. 25 წლის ახალგაზრდა შევიგერი სანუ შილის სანბარს, ან უფრო სწრაფად, სხვადასხვა ქვეყნის ნახვის სურვილის დასაქმეოფადღებულად გამგზავრებულა ახტორიში მას მეტად გაუღობა იგი შეხვდა ვინმე იოაკიმ ფონ ზიტენბოლმს რომელიც მიეგზავრებულა კონსტანტინოპოლში იმპერატორ რუდოლფ 11 დინასტიის თურქეთის სულთანთან. ზიტენბოლმმა ახალგაზრდა თეოლოგი შევიგერი საღმრთის მჭიარებელს თანადგომობაზე მიიწვია. მისი კონსტანტინოპოლში 1824 წლის 1 იანვარს ჩავდა.

სამი წლის განმავლობაში — 1824 წლის იანვრიდან 1824 წლის მარტომდე კონსტანტინოპოლში ზედმწერალი ვაჭირი თურქეთა ზენიერებულბას, პოპილის სარწმუნოებას და სულთანის კარის პოლიტიკური საქმიანობას. 1821 წლის იანვრებში შევიგერი კონსტანტინოპოლში დაბრუნდა.

იგი ვარდებულა ქ. ნიურნბერგში 1822 წლის ჯერ ისევ კონსტანტინოპოლში ყოფნისას შევიგერმა თურქეთის პოლიტიკური ავადობის შეფარობა მოუტო ქრისტიანებისთვის იტალიური ენაზე თარგმნა ლუდვიხს კაიხიში. 1808 წლის მან გამოცემა თაჟისი მოგზაურობის „აწერილობა“: „ორი ახალი მოგზაურობის აღწერა“.

შევიგერი საქმისად დასტოვებული იქნა მკაცრად ყოფილა. მან მოგზაურობიდან მრავალი წინადაცხება და ფერებობი შესრულებული სურათები

ჩამოიტანა. ამ სურათების მხოლოდ ნაწილი აქვს დარჩული მის წიგნს.

ჩვენს მდებარეობაში სრულებით გამოუყენებულა შევიგერის ცნობები, რომლებიც 1824-1821 წლებს განეუფებენ. მართალია, მოკლედ ითქვამს ცნობების მცირეა. მაგრამ ორი ისტორიული პიროვნების — სამცხის ათაბაგის უფროვერე 11 და მისი ძმის მანუჩარის კონსტანტინოპოლში ყოფნის პერიოდის ამბების დიდი ნაწილი ახალი და უცნობი ქართულ ისტორიოგრაფიაში.

ვანსკურებობი საურაღებობა, რომ შევიგერის თხოვლობაში ასახულა თურქეთის ამიერკავკასიანო უმჯობრის მღვდელმთავროდ მავლდობის შეუდარება 1829 წელს როგორც საქართველოს (სტორიოდ ვიცით, ეს შევიგერბა დაავაჭრებულბო იგი ნიურნ ბერგის მწერალიმთავრის, ქართლის მღვდის სიმონის დაბრუნებასთან ჩინის ტყვეობიდან.

შევიგერის ცნობაში, უარაფრად ყოფილის, ურადღებებს იმერბის ის გარემოება, რომ გერმანული მოგზაურის ცნობებებში, საქართველო ურადღებებს დროდენ ეტაიში უკვეყნა. ამ დრო

ს. მეკვერის წიგნის ვაჭიკეში თავფურცელი.

საც კი, როცა ეს ცნობები იწერება, სხვათა შორის, 1811 საუწყის ბოლოს საქართველოს ასევე განიხილავდ: თეოი თურქეთი, რომელმაც მისგან მიიტაცებულ ქართულ პიროვნებას „გურჯისტანის“ ასე საქართველოს ვლითობა დაარქვა.

ეს მთი უფრო საუკუნისმობია, რომ ათაბაგნი, ჩაყულ-ციხისგვარებობი სასაყდრების მანძილზე იმბოჩდენ ამ უკუბის „საპაბაგო“ გაქაქეცხისთვის.

ამ მხრივ დამახასიათებელა სიტყვა „აოპაბაგის“ განმარტანა რომელიც შევიგერისთვის უყარვავერე მეოთხის მიუწოდებია: „...ათაბაგ საპატორი წოდებია, ამ წოდებობი გელსიმბობენ თავდასაც და შევიგერს...“ მოუხვდავად ასეთი განმარტებების, შევიგერი უყარვავერე ათაბაგს და მის მძახს ურდებებს მხოლოდ ქართულად თავდაცხება. აღნიშნულია აგრეთვე, რომ ქართული აზნანი წესობა-სურფერი და მწერლობის ხასობ, სტამბურ წესობა დაგებულბო ჯერ კიდევ 1608 წელს ე. ი. არმის ქართული

(მხედრული) შიგთავსი, რომელიც წიგნის დასასრულს არის დატანილი, არის დატანილი ქართულად.

არ არის იტალიურს მოკლედობი „დსლაუნის“ ქართული ტექსტის გერმანული ტრანსკრიპციით დატოვებული ამ წიგნის ჩანა ვერებულ ამავე 1808 წელს. იგივე თქმის კონსტანტინოპოლში მიტყული ქართველების საერთო დასახილბებულ (დასახვადების, ქართული წესებისა და ქართული ტრანსკრიპციის შესახებ) წესებისად მუწად მოკლედობი ცნობებში.

ვაჭიკეში მეტი დირგებულბა აქვს შევიგერის ცნობებს ორი უფასოვანი პოლიტიკური მოვადეა — ათაბაგ უყარვავერესა და მის ძმის მანუჩარის კონსტანტინოპოლში ყოფნის პერიოდის შესახებ მან მოყვანს ოტომანის პორტის ქრეშ შევიგერი განიხილავს, როგორც თურქეთის ლაშქარის მწერალიმთავრის მუტეფაა „ფაშა ვაჭიკეში კოლოტიერ“ ხტებს, ივანე ვაჭიკეშელის ცნობი, მართლაც ცნობილია, რომ მუტეფაა ვერ კიდევ უამჯობრის დასაწყისს პერიოდში მართა წერილობითი წინადადებობი მანუჩარს და კიდევაც ვაჭიკეში იგი სამხრეთ საქართველოს რამდენიმე დიდ ფეოდალთან ერთად, რაც შეეხება უყარვავერე ათაბაგს, სრულად სარწმუნო ქართული წყაროს „მესხური ქრონიკის“ ცნობი, მუტეფაა-ფაშამ მოტყუებობი წაიყვანა იგი კონსტანტინოპოლში, ქართული წყაროებებენ ვიცით, რომ ორი სულ სხვადასხვა განმარტებობი სტამბოლში გამგზავრებულბო მან გერბეოფიდან 1829 წ. აპრილის 20-ს გასულბო.

შევიგერის ცნობი უყარვავერე და მანუჩარის კონსტანტინოპოლში დატოვებული 1829 წლის სამ იტალიის მუტეფაა.

იგივე ქართული წყარო აღნიშნავს: „...მევი ქართველებს (1829 წ.) გორიკობისთვის პატრონი მანუჩარ ზვიდავ კონსტანტინოპოლდაც ფაშობის ბიძაბი მუტეფაასა და სრულადობი მისი მამულბო“.

უყარვავერე ათაბაგ კი მხოლოდ მომდევნო 1808 წელს დაბრუნებულა: „პატრონი უყარვავერე, დავის წინაც შეურცხებულბო და კისარია... ქართულილობი ვაჭიკეში (გვანაქარს)“ გავცნობს იტალიური ქრონიკა (დაწერილობით ამის შესახებ მიუტყუებს შეშქელა ვაჭიკის ე. თაჟაუშელის მიერ 1900 წელს რუსულად გამოცემული „მესხური ქრონიკის“ ორი, შარვაშიის ნაშრომის „სამხრეთ საქართველოს ისტორიის მასალები XI-XVI სს.“) აქედან ცხადია, რომ ფაშად დაბრუნებულ მანუჩარს მმეგავრის, „დასი წინადაც და კისარია“ შეტყუებულბო მანუჩარს ეს იტომი რომ მან ფაშად ქართველობის ურადღებობა და ტრატების მხარეზე დასაწვლი იყულა, ხოლო უყარვავერე ასეთ დრომდებარე არ წყუდა, იგი „ქართველობი“ ვამოკლუებურბოა ხონისკანა.

თეოი იმეოთა ღობს წყარობი უყარვავერეს ხონისკანა ფაშადენი დაუცია და ამ გამარტებობი საწმობლობი დაბრუნების უფლება მოუპოვებია.

შევიგერის ცნობებში ამ უსანსკულ ამხვს (ფალავნის წამყვანს უყარვავერესთან) ვერ ვპოვობთ სხვა მხრივ გერმანული მოგზაურის ჩანაწერები უყარვავერესა და მანუჩარს ათ თო არ ეწინააღმდეგებება ქართული წყაროების ჩვენებებს. არაფერ ახალი, მეტად საურაღებობი დეტალები ავტებს მათ.

und Belegchett der Stadt Konstantinopel.

Der Kaiserin von Wien die Ehre mit in ein Buch / auf mein Begehren / V. A. Z. auf Verlangen.

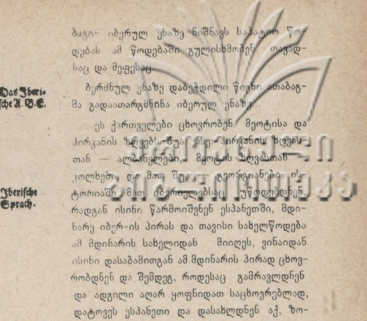
En ban gan dan en tom ber tan en can. Lon man ner by den ber hau ten

წიგნის კვლევის დასაბუთებას
და დასაბუთების
არსის შესახებ

ბარ. თბ. ბარ. იგან-გარ. მ. მ. ხიმ. ხიმ. ხიმ. ხიმ. ხიმ. ხიმ. ხიმ. ხიმ. ხიმ. ხიმ.

Daroben steht er der drey ersten Vier der ersten Filialen / und lauten die Worte also: Néderas gazi rómélárá müda fiházarándalmórtörési. *Yvesén dasláta Zoodalmiaraanlatása.* *Dudé fiházára nácsfásáraanlatása.* *Yvesén Das is / Wolben Mórén / Der nichtmanht in den Oben der Beysehrten. Die Ulferschwitz béráh für / Me Jólps Danzeria. im Wolf Danzer. Die Ulferschwitz aus Yert / dauter / schreift / Salomonimem Calomoni. Die Jahrsah Imma ödé / chrafa curanantó / an áchúda lámóda dchuidme.* *Jas íff / im Jahr Christi / 1579.*

Der Herr
V. A. Z.

უკრაინის შესახებ შეავიქრეს კაიწყვის რამდენს ან ცდომილებენ თუკი... უკრაინისგან შეიპყრა მისი... შავი უკრაინის გახდენს უკრაინის უფროდ და უფროდ დარს. თურქები იძვდნენ უნდობლად უკრაინისგან უკრაინისგან. რომ სავაჭროდ შეიპყრეს თურქებისა. რომ მისი გახდენით ახანებენ ამ მდღევანდელ ან იქნის გამოკვლეული.

შეავიქრეს განკვირებულმა უკრაინის გაიგონებოდა უკრაინის არაბული... დედოფალი და დედოფალი არაბული... არაბული ამის შესახებ არაბული არაბული 30 წლის ასაკში... ამისთვის დროა.

ფიქრითად აღმდნა დასაბუთებულმა უკრაინის სპარსული გაიგონებულმა უკრაინის სპარსული გაიგონებულმა... დროი იმდენით უკრაინის. შევიკრეს შინაგონითი... ბატონი უკრაინისგან ჩვენს უფროსს (კარბაიის ხაღვახაჯის უფროსს) ბერის ციხეობიდან ჩვენი ქვეყნის წინააღმდეგ და სარწმუნოების შესახებ... სულ დასაბუთების აშუაღეს გარემოელი შევიკრეს უკრაინის 11 ათასზე და ათასებზე თავის წინააღმდეგ მის პორტრეტსაც.

როგორც შევიკრეს გამოკვლევებს. საქართველოს საზღვარი კრივიდების მიტაცებით თურქებისა განსწავლავდნენ უკრაინის და მისი შინაგონითი ქართველების დღე ჩვენი დასაბუთების აგებანების ხაღვახაჯის უფროსს შერატარს და აშუაღ დარწმუნებულებების სხვა შევიკრეს და მათთან შევიკრეს. დრო ურთიერთობა დაუწყებებია.

სულ საწინააღმდეგო ჯაჷს აშუაღ ბონიჭის კარბუ სავაიარი სურვილი მისი სურვილის მიტაცებით ბონიჭის. შევიკრეს ცნობების თანხადასის არ გამოკვლევება იმით. რომ თურქის მიტაცების სავაჭროდ თუთონის ასობულებს გამოვიკრეს წესებს და ბონიჭის საკუთრივი ერთობიდან ფრეს ხდება. კონსტანტინოპოლში მას თავის 10 წლის ვაჟი მოუვინდა. ვაჟსადასინებდა და იგი მეტივედ მიიღობოდა ბონიჭისაგან ის უკრაინის უკრაინის საქართველოს ისტორიისგან უფროსია. აღმდნა შევიკრეს თავი ხეობისუფლებების დახარკონების სურვილი აშუაღ ბონიჭის. სულ საქვეყნის მისი მხვდელი ქართველებმა უკრაინის მიტაცებით. შევიკრეს ბონიჭის 154 ქართველთაგან თურქების მიტაცებით დასაბუთების. სურვილიცაა. რომ მათ შორის სასულიერო პირებიც უკრაინის მათთან. ის ბონიჭისთვის გამოამადაინებულა. რომელმაც მიიღო შევიკრეს ქართველ დასაბუთების ნიმუში და ფსხვლუდების ტექსტის წიყადობი.

ამ ჩვენ შემოხვეულს ვაგინის შემოხვეულ ტექსტს შევიკრეს წიგნის ამ წიგნისაგან. რომელი საქართველოს შეიკრეს. ზოგიერთი ცნობის ამ წიგნისაგან. რომელიც იტყობის მიტაცებისა და იმ შეიკრეს ქართველების შეიკრეს. შემდეგ ვაგინის.

ორი ქართველი მთავარის ჩამოსვლი კონსტანტინოპოლში...

1579 წლის ივნისის 3-ს კონსტანტინოპოლში ჩამოსვლა ორი ქართველი თავადი. დასაბუთებით 150 კაცი თანხლებით მათი მოსვლის მიზეზი იყო შემდეგი: როდესაც მუსტაფა ფაშამ სპარსეთის წინააღმდეგ გაილაშქრა, იგი წაყენა ამ ქართველებს რაჯავა მათ დახარხის. რომ თურქების იმდროინდელ სიდიდობისაგან მდგრადი იმით გაყოლებით სულატი იყვნენ. დასაბუთების მას (მუსტაფა ფაშას) და სიხოების, რომ მას შეეწიხის მათ ყოველგვარი გადამასდი და დასაბუთების ისინი თავის ქვეყანაში.

და ორდესი ირივე მათ თავადნი საქმან დრო დასაბუთების სასაბუთო და მათი სურვილი შევიკრეს რად და იყო დატყვევებული და მათ გამოვიკრეს, რომ სულთანს

ქართველი დასაბუთების პირველი ბუკვეფრი ნიმუში.

დასაბუთებით კვს. საბოლოოდ ჩამოსვლების სანჯავი (გემდობისჩრადეთი ტრეფული, ოღტი გ 5) მათ ქვეყანაში. ამ დარწმუნებამ ქვეყნის მმართველს, მანინ ქვეყნის თავიდან. მმართველობის სინათლით დეპროსტაციონებით. საბოლოოდ თავიწიწილად ნაიჭრების მიმართ. მას განსაზღვრა ქრისტიანულ-სარწმუნოების ურთიერთობა და წინადაცვლის შესრულების თანხადა. თუ მისი მმართველად დანიშნავენ, რადგან უბრუნდება მის სულს. ირვე წესი ღვაჭარების 10 წლის ციმბის - თავის დროულ შვილს.

ამდენს ან ცდომილებენ თურქები მის მას - წყარვებთან შეიპყრა მისიგანი, მაგრამ ყვარების გახდენს უკრაინის უფროდ და უფროდ დარს და მათთან არაბული გაიგონების ქართველი მმართველები.

ამდენს დროის შემდეგ დიგანდი - სასულიერო საქმებით - ვადასაბუთების ჩამოსვლის რეჟისორს უკრაინის დასაბუთების ჩარნი ნაწილი. სათანადო უვლდობი ატყვევებით. მორგ ბატონი - მისი მას, მისთან დასაბუთების რაგორიკი გაიგონების, ისე ვადასინის თავი დასაბუთების უკრაინისგან მიიღეს. ვადასაბუთების. რომ მისი ვადასინი აყარებდა ამ მდღევანდელ ან იქნის გამოვიკრეს ამასთანავე ვადასაბუთების იყო მძინების თურქი ადრიატიკის სანჯავი მის ქვეყანის სასურველს ცხეს სასურველების გაწერებისა. რადგან ვადასაბუთების იქნის სასურველში მოყვანილი. აგებულა იქნის ცხეს მისი დიდი ცარხობი მაგრამ იტყობის მიტაცებულებმა. საბოლოოდ ქართველებს მსროსა ვერ გაიცეს ეს და მთელი ცხე მძინარე-უფლებად დაასაბუთეს. ვარი ეს ცხე ამიწიყვების, რომ არც ერთი არ გასაწინააღმდეგებელი იყო მის ხელი. რომელსაც უკრაინის მასილი და ქვეყანის ცენტრებიცა. მაგრამ მათ ეს შეეჭრა მოხეს. ამ ცხეს ეწოდებოდა თბილისი. თბილისის წინააღმდეგ მდებარე (საინტერესოა. თავი იყო ეს ცხე და რომელიც ეს მდინარე გ 6.)

ამ სახეობი. როდესაც ქართველები კონსტანტინოპოლში იმყოფებოდნენ, ჩვენ ხაღვახაჯ (კარბაიის) ძალიან დადასაბუთდნენ იტყობის ერთმანეთი. ერთმანეთს ამომსული ქონდათ არა მარტო უბრალო პირებს, არამედ ბატონებსაც. რომლებიც ერთმანეთს ასაწიყვებდნენ კიდევ ბატონმა ვყარვარდენ ჩვენს უფროსს - ბატონს ურავას. ერთი ოჯახის ნიმუში 60 დუკატის ღირებულებების. სანჯავდობი ჩემმა ბატონმაყ ურავას მშვენიერი საბითი. აგრეთვე 50 დუკატის ღირებულების... და აი, როდესაც ირემენ უფროსი პირად გაიყვნენ ერთმანეთი და მეგობრობა დაამყარეს, ჩემმა ბატონმა თავის პიტიმობებზე ვერცდილ ბუღლების საწარმოებით გამოვიკრეს ისინი ჩვენი საითხებების სხვა-მაგისათვის... ..

... ბატონმა ამოინდინა ერთი ფეშალიარი ბერძნულ ენაზე დასაბუთოდი წიგნის... აუესებურების აღსარება... ამ წიგნს წააყრა... ბატონი ვყარვარდენ ათასებს... სიტყვა „ქო“

უკრაინის ათასები პორტრეტი. შესრულებულია ს. შვეციარის მიერ.

თარგმანი ნ. ნატიიძისა.

მე ჩაგზღონსავე

გიორგი კალანდიაძე

დამჭრა მთების სიღამაზემ,
 ვაჟას კერის ნახვას ვნატრობ.
 ყაღყზე შემდგარ შარაგზაზე
 ხეე-ხეე აღმა არბის ავტო.
 არწივს ქოლღა უხარია,
 ყური უგდეთ ზვაეთა ხივიღს!
 ვაჟას ქოხში ბუხარია,
 შიგ ღვთიური ცეცხლი ღვივის—
 არა მთებში კარჩაკეტვის,
 არა ფშავით შემოღარგვის,
 დედამინას გასწვდენია
 დიდება და შუქი ჩარგდის,
 სამყაროში დარხეულა
 მქუხარება ვაჟას ჩანვის.

ვაჟა—კერპი სიღამაზის,
 ვაჟა—მტერი ვაცთა ჩავგვის,
 ვაჟა—ერის სიამაყე
 და ბუნების აღმაღრენა—
 მისებრ არვის არ სცოდნია
 ყვავიდის და ჩიტის ენა.
 დამჭრა მთების სიღამაზემ,
 ვაჟას კერის ნახვას ვნატრობ,
 ყაღყზე შემდგარ შარაგზაზე
 ხეე-ხეე აღმა არბის ავტო.

ქვეყნის ქვეყნის

სამი ჟილანი

მიხეილ ჭავჭავაძის მიერ 20 საუკუნის ახალი ქართული პროზის ერთ-ერთი ფუძემდებელია. ბრწყინვალე მომთხრობელია ნინო, ხასიათების დანახვისა და გაოსხატვის გასაკარო უნარი, ქართული ენის სტიქიაში გამოვლინებული ეპიკური, ხატოვანი სტილი, ანიმების მას გამოჩენილი ქართული პროზაიკოსის ყველა მაღალ დირსებასა და თვისებას. მე-20 საუკუნის ქართული მწერლობაში ჩვენ არ გვიგულებს მეორე პროზაიკოსი, რომელიც უფრო ერთგული და თანმიმდევარი დამცველი ყოფილიყოს კლასიკური რეალიზმის პრინციპებისა, ვიდრე მიხეილ ჭავჭავაძის იყო.

მიხეილ ჭავჭავაძის კარიერა იკვებ 1928 წელს წერდა: „მხატვრული სიტუვა მისი ჩახახვის პირველ დღიდან, უმოთაგრესად, რეალისტური იყო — ამ მცნების უღრმესი“ და უფაროების მნიშვნელობით. ასეთია იგი დღესაც და ასეთივე დარჩება მომავალშიც. ყოველივე დანარჩენი ამ მისი ნაკადებია ან შეეადრებო.

რეალიზმი დიდს ხეა ქართული ლიტერატურის, იგი მიწაზე დგას და ბრუნავს ამოღის. ორივენი ერთმანეთს კვებავენ, ზრდიან და ამარტებენ. მიწისაგან მოწყვეტას აუცილებლად მოსდევს ერის სულიერი ძალების მოღუნება და შემოქმედების დაქვეითება. ვისაც მი-

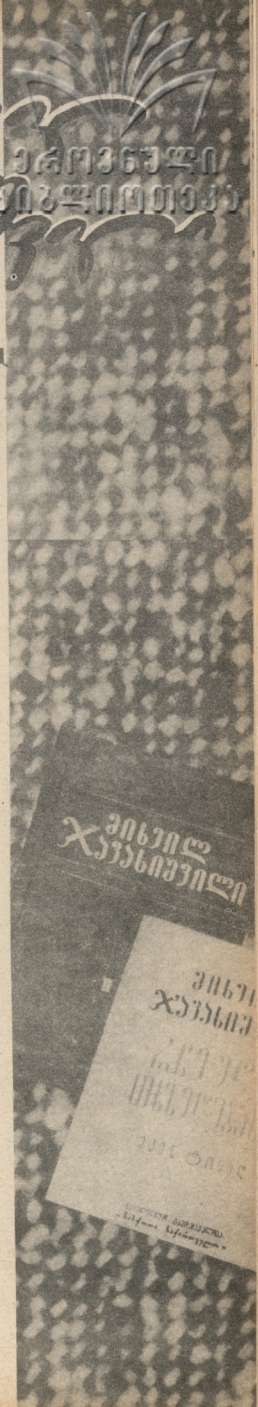
წის აღლო დაუწუნებდა და რეალობის გრძნობა დაეკარგა, იმას ბერძნულიც მოერტვევა და კუნთების მოღუნება, ხოლო უძველი და უსისხლო სხეული უტყველად განწირულია. რეალობის მძლავრი გრძნობა და მიწის გაბასრული ადგილი ხელოვნებისათვის და ხალხისათვის უტბარი დუღობია — მათი სულისა და სხეულის გამაფოლადებელი“. როგორც იტყვიან, ეს ადგილი კომენტარებს არ მოითხოვს. აქ იხეზუნება და ნათლად არის ჩამოყალიბებული რეალიზმის პრინციპი, რომ მის განმარტებას დღესაც არ დაუკარგავს თავისი მნიშვნელობა.

მიხ. ჭავჭავაძის დრმად სწამდა რეალიზმის უპირატესობა სხვა ლიტერატურულ სკოლებსა და მიმდინარეობათა შორის და არა მარტო თვითონ ციკვდა ამ პრინციპს, როგორც შემოქმედი, არამედ ებრძოდა ყოველგვარ ანტირეალისტურ მიმდინარეობას ქართულ მწერლობაში.

მიხ. ჭავჭავაძის მიხედვით, როგორც რეალისტმა მხატვარმა, ასახა მე-20 საუკუნის ქართული საზოგადოებრივი და პოლიტიკური ცხოვრების ყველა მნიშვნელოვანი ეტაპი, მოგვცა ამ საუკუნის ტიპები და ხასიათები, დიდი სიზუსტით გამოსახული. მიხ. ჭავჭავაძის მიხედვით დახატა ცარიზმის, ბურჟუაზიულ-თავადანაურული საზოგადოებისა

და ყველა ჭურის მეხატონთა ფეხვეშ გათილილ ადამიანთა კლასიკური სახეები, — ჩანსურას, კურკას, თუ ნუცვის სახეებში გასაცრად განწოგადებული და ტიპურად გამოხატული. მიხ. ჭავჭავაძის მიხედვით არა მარტო ცხოვრებისაგან გათილილი და დაბეჩავებული ადამიანთა ეს კლასიკური სახეები, არამედ დანახვა და გამოსახვა მე-20 საუკუნის მოწინავე ადამიანები — ბატონუმობისა და ცარიზმის წინააღმდეგ შეუთოვარი მებრძოლი, მეამოხრები და რევოლუციონერები, იქნება ეს ბატონუმობის წინააღმდეგ ამბონებული სახალხო გმირის არსენა მარაბდელის მონუმენტალური ფიგურა, თუ 1905 წლის რევოლუციის მოწინავე მებრძოლთა რომანტიკური სახეები („კაპლის ტირითი“). ამ ხასიათებსა და ტიპებში მთელი სისრულით გამოჩნდა მიხ. ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე ასახალი დროის, ჩვენი ეპოქის გველენა. და თვითონ მწერალმა შეხასიაშავდა შენიშნა: „ოქტომბერმა თვალს გამოგვიცვალა და სავანცა და ამბავიც ახალნარად დავგანახა...“

მიხ. ჭავჭავაძის მიხედვით, როგორც რეალისტმა მხატვარმა, უტყუარი სიზუსტით შენიშნა და გამოხატა ძველი, დრომოქმედი კლასიკის ფიგურები დანახვები და გადმეწენა. საკმარისია აქ მოვიგონოთ მისი ცნობილი რა-

სახლი, სადაც დაიბადა
მ. ჭავჭავაძე.

მანის „ჭაყოს ხიზნების“ მთავარი გამირი თემიურაჲ სხვისთაჲ ვი. ოლონდ აჲვე ის უნდა შეეწინისო, რომ მიხ. ჭავჭავაძის რეალიზმი ადრინდელ დროს კრიტიკული რეალიზმის ფარგლებში რჩებოდა და ბევრ შემთხვევაში მისთვის მიუყვებოდა იყო, ნაოლად დანახა ის რევოლუციური ტენდენციით ახალი ცხოვრებისა, საბჭოთა ეპოქისა, რომელთა გზას გაჰყვა ქართველი ხალხი. მის, ჭავჭავაძის რეალიზმი უთუოდ ერთგვარად განსაზღვრული იყო, შემდეგ წლებში, ოქტომბრის რევოლუციის გავლენით, იგი თანდათანობით რევოლუციური ტენდენციების გზას მიემართო, როგორც მხატვარმა, სოციალისტური რეალიზმის პრინციპები გაიზარა. საქართველოში შექმნილ ნაწარმოებთა შორის სოციალისტური რეალიზმის ერთ-ერთ ფუძემდებელ ნაწარმოებად უნდა მივიჩნიოთ. მიხეილ ჭავჭავაძის სამართლიანად ხელდავდა თავის შემოქმედებაში მომხდარ ამ დიდ ევოლუციას და იგი ამას ახალი დროის, ახალი ეპოქის გავლენით სწინა: „განსაკუთრებული მადლიერი ოქტომბრისა პირადად მე უნდა ვიყო.

მწერლობა 1908 წელს დაიწყო, 1908 წელს შეეწვიებოდა მხოლოდ საბჭოთა ხელი-სუფლების დამყარების შემდეგ დაეუბრუნდი მას და იგი ერთ-ერთ ხელობად გაიხიდა. უკანასკნელ 12 წელიწადში 20-ჯერ მეტი დაწერე, ვიდრე პირველ 5 წელიწადში. ჩემი თხზულებანი 7 ინაზე გადაითარგმნა და 800 ათასზე მეტი ცალი გავრცელდა (ქართულად თითქმის 100 ათასი). ახლა 1918 წლის რევოლუციის თემაზე ახალ რომანს ვწერ — „ქალის ტვირთი“, რომელიც „მნათობში“ იბეჭდება. 15 წელიწადში ჩვენმა პატარა სამშობლომ იმდენად წაიწია წინ, რომ ნაყოფის გასაშრომად საჭიროა 15 ათჯერ გავმარავლოთ. სხვა დროს ამ მანძილს 150 წელიწადშიაც ვერ გავივლიდით“...

მიხეილ ჭავჭავაძის ქემზარიტად ახალი დროის, თანამედროვეობის სილიადით შთაგონებული და მოხიბლული მხატვარი, მთელი თავისი ძალით, მთელი თავისი ნიჭიერებით ემსახურებოდა სწორედ ამ ახალი ეპოქის აღმანიჭებს, მათს სულიერ აღზრდას, მათს მხატვრულ გამოსახვას. იგი მწერლობის დანაშნულებას იმაში ხედავდა, რომ ყოფილიყო თავისი დროის და ეპოქის გამომსახველი, საბჭოთა ხალხის მხაზური, საზოგადოდ, მის, ჭავჭავაძის, როგორც რეალისტი, მწერლობას მუდამ აკისრებდა ცხოვრების სიმართლით გამოხატვას, ხალხის სამსახურს. ჯერ კიდევ 1926 წელს იგი წერდა: „ჩვენივით ლიტერატურა არც თვითგართობაა, არც სხვისი ვართობი, იგი არც პარნასისა გადავლებლისათვის, არც გახსნილი სანავარდისა უსაქმრობისათვის. იგი თავდაპირველად სოციალური საქმიანობაა, ხოლო მწერალი — პირუთენელი და ბეჭითი მოსამსახურე ვერის ამიტომ დავადექით ახალს — ნეორეალისტურ გზას და ამიტომ დავაწერე ჩვენს დროში: „ახალი გზით, ერთგულდებით, იმედით, შრომით და სიყვარულით“.

მის, ჭავჭავაძის დიდი მხატვარი და მუშაისტი, კარგად გრძნობდა და ხელდავდა თუ ჩვენა დრომ, ჩვენმა ეპოქამ რადიდი ფრთები შეგასხა ქარ-

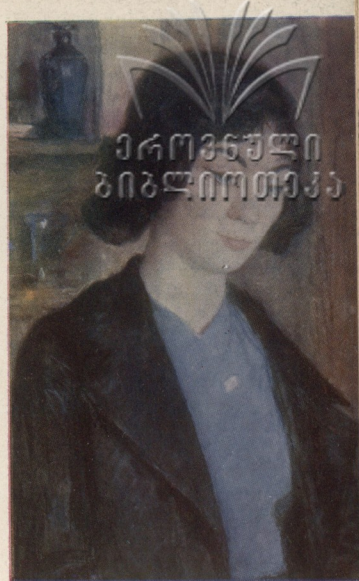
თულ მწერლობას, ქართულ კულტურას. ამიტომაც განსაკუთრებული ერთგულებითა და სიყვარულით უყვარებოდა იგი თავის ბედს, თავის სამწერლობაზე. ქართული საბჭოთა მხატვრობის განვითარებას უნდა ვუთხროთ. „სასაკილო თავითა, საბჭოთაობისა და სიყვარულისა ბართაშვილმა თავისი ნაწარმოებები დაბეჭდილი ვერ ნახა, ახლა კი მისი ლექსები საბჭოთა კავშირში რამდენიმე ინაზე იბეჭდება. ოქტომბერმა ქართულ წიგნს საზღვრები გაუზღვია და უფართოვეს ასაკრეზე გაიტანა... ამას წინად ერთი გამოჩენილი რუსი მწერალი სამართლიანად წერდა, რომ ქართულმა მწერლობამ რუსულ მწერლობაზე გავლენა იქონია. თავისთავად ცხადია, რომ რუსულმა მწერლობამ ქართულზე მრავალჯერ მეტი გავლენა მოახდინა. კულტურული აღმშენებელი მრავალჯერ მეტად არაა და ამ მოვლენას უთუოდ უნდა მივესალმოთ“.

როცა ამ სტრუქტურის ვითარებით, ჩვენ ნათლად ვგრძნობთ, თუ რომელი სიყვარულითა და მადლიერების გრძნობით იყო დაკავშირებული მე-20 საუკუნის ეს უდიდესი პროზაიკოსი საბჭოთა ეპოქისთან, საბჭოთა საქართველოსთან, მის უმარავ კრიტიკულ წერილსა და გამოსვლას ცოცხლდება პორტრეტი დიდი და მგზნებარე საბჭოთა პროზაიკოსისა, მგზნებარე საბჭოთა მოქალაქისა. და მი თუფრო ჩვენი სოციალიზმი ვიგონებთ გუნდა ახლა ამ შესანიშნავ პროზაიკოსს, ასე უდროად ჩამოცოცხლებულს საბჭოთა მწერლობის დიდი შარავნიდან. — ამავე დროს უდიდეს მადლიერებას ვგრძნობთ ყველა მათ მიმართ, ვინც კვლავ დაუბრუნე ქართულ მწერლობას ეს უკანონოდ ამოვადებული დიდი მწერალი და ისევ ჩაუყენა ახალი საბჭოთა საქართველოს სამსახურში.

მიხეილ
ჭავჭავაძე

მიხეილ
ჭავჭავაძე

მიხეილ
ჭავჭავაძე

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

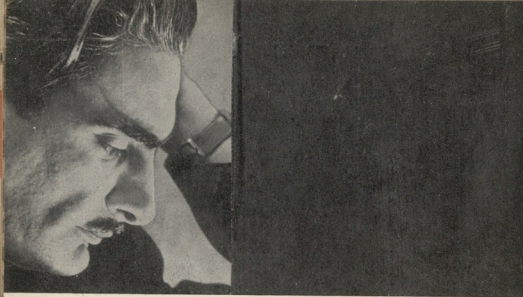
ედისო
ვირსაძე

იაკობ
ნიკოლაძე

რეპროდუქციები
ქეთევან მაღალაშვილის
გამოფენიდან

უზანგი
ჩხეიძე

ფოტო
დ. დავიდიას
ა. ხალაბუფეას
და
გ. თიანაძის

სიბუჯს
პეკინეზული
ზინზლირისა
საქონისა
საქონისა
საქონისა
საქონისა

ჩაქვისორი გ. თუგანიშვილი

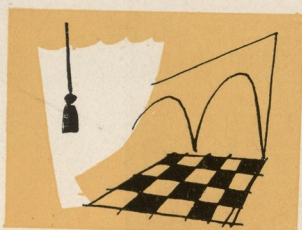
ჩვენ, ხელოვნების მუშაეები, მოვალენი ვართ ვაკციაყოფილებდეთ ჩვენი თანამედროვეთა მაღალ ესთეტიკურ მოთხოვნილებებს, მაგრამ ამისათვის მართლაცდენ გეოპოლური იდეების ციფანა როდია საკარისი, აუცილებელია ახლის მიზიდვდ, ჩასწვდდ და გაივთ ჩვენი დროის ახალგაზრდობის სურვილები და მისწრაფებები, გახდ მათი ოცნებისა და ფიქრების მესაიდუმლდ, ერთი სიტყვით: იცნობდდ, გრწნობდდ და განიცდოდდ ცხოვრების ისე, როგორც მათ ესმით, მათ წარმოუდგენიათ.

ახალგაზრდობა ჩვენი ცხოვრების ზეაღწეული დღეა, და ეს ზეაღწეული—დღეს იცნება, დღეს ცერება საფუძველი ქვეყნის მომავალს, ახალ პიროვნებას, მის მოქალაქეობრივ სახეს და გულმზურავლდ მამულიშვილობას.

ამიტომ, რომ ყველი ახალი პიესის გამოჩენას ახალგაზრდობის თემაზე, ჩვენ დიდი გულისყურითა და მზრუნველობით ვეცდებით.

დღეს რუსთველის თეატრის კოლექტივის ერთი ნაწილი დიდი გატაცებით მუშაობს გ. ხუგანიშვილის პიესაზე „ხლის შვილები“. პოეტური და სიმბოლური ხასიათის ამ ნაწარმოებში დასძლეია მთელი რიგი საკითხები, რომელიც სხვადასხვა თაობათა ჩვენებისა და ზოგჯერ დაპირისპირების გზით წყდება.

ნაწარმოებს თანამედროვე ლეგენდის თანობის სახე გაანჩა, მისი დადგმა ზეკრ სიმნელებებს უკავშირდება, რაც შოლოდ ერთიანი და დაბატული მუშაობით მოქლბა იქნას დაძლეული.

მხატვარი რ. თაბახანიშვილი

ქართველმა ხალხმა უძველეს დროიდანვე შემიონინა და დღევანდელ დღემდე მიიტანა ხალხური სპორტული თამაშობების შრავალი სახეობა.

შორეულ წარსულში აქვე გადგმული ფესვები ლელოს, ისინდს, ცნებურობს და ყველადათის კარვად ცნობილ ლაბტს, ჩილა-ჯოლის და სხვა. არამად გმუშობ დეკორატიული პანების სერიაზე—ქართული ხალხური თამაშობანი“. ცეკლი მოიცავს, როგორც ცნებინურ თამაშობებს, ასევე ლელოს, შრავალ და გრადე ჯოლის, ლაბტს, ჩილა-ჯოლის, კალაობას და სხვა. ვფიქრობ ყოველივე ეს ტემპერიო შევასრულო.

ამჟამად სურათები შოლოდ ესკიზებისა და მოსაზრებულ ნაბატების სტადიაშია. ალბათ, შოლიანად ვერა, მაგრამ ნაწილი სურათებისა მაინც მინდა მოვასწრო უახლოესი გამოფენისათვის.

მე ეს თემა მიხიდავდა ნაციონალური კოლორიტითა და თვით თამაშობის ექსპრესიით; გარდა ამისა ქართული ხალხური თამაშობები ჩემში ყოველთვის იწვევდა ინტერესს და მათი გამოსახვის სურვილს.

გ. მარჯანიშვილის თეატრი ამჟამად ახადებს გ. ხორინის თანამედროვეობის თემაზე დაწერილ კომედიას „დებურთელები“. მხატვარ თ. ქუთათელაძესთან ერთად ხელი მოვიდენ ამ პიესის დეტორაციულ გაფორმებას.

ჩემი შემდგომი ამოკანა აესაბო კოლმურჩე მვეგნაბების შრომის პროექტს.

მხატვარი დედოფალ გიორგი

მინდა კარგ პიესაში განვსახირო კარგი როლი. მინდა, რომ ეს პიესა იყოს ქართველი ავტორისა და, რაც მოვარია, ტემოსეს თანამედროვეობას. თანამედროვე სახის გამოხატვა მწიცი არის და იოლიც; მწილი იმიომ, რომ იგი ახალი, ჯერ კიდევ ითქმის ხელმეუბნეულიაზარია, რეველიც, კლასიკური როლებსაიან განსებებობს, ახლა კენის ტრადიციას. სამაგეროდ ეს სახეები იმ ცოცხალი სინამდვილის ანარგულია, ჩვენ რომ ვტრიალებთ, სადც ჩვენი ყველდლირონი ცხოვრებე მინდინება. აი, ამიტომაც ახავე დროის იგი ადვილიც.

ზნდა ისე, რომ იშვიათი გამონაკლისის გარდა, მე ყველა როლი თანამედროვე პიესებში განვართავებო. ბევრი მათგანი ძალიან მიყვარს. ამჟამად ვამადებ ლარას როლს გ. ბუაჩიძის ახალ პიესაში „აოროთ კაცი ბუჭის ბიძგე“. ამ სახის შესრულებია არა მთვინა რომ გამომწდდეს, ლარა კარვად ცნობილია ჩემთვის. ასეთები ჩემნი ჯვერე ცხოვრობენ და ზოგჯერ „კარვად“ ცხოვრობენ. თვინანი მემწანურა, ოპიავტურური ბუნებას როდი ფარვენ, ყველს წინაშე თვით მივაქვთ, ზეიდობენ და ამპორტებობენ, ავტორი მას დასცილის და აბუნად იდებენ, ალბათ, მწერლის აზვარ დამოკდებულებას ჩემი დაუბატება და ლარას სახეს თვისებურ „განაენს“ გამოტონან თეატრი.

კეთილმოღობის ღირსი

მე ყოველთვის მანქანებს თანამდროვეობა, განსაკუთრებით კი თანამდროვე ახალგაზრდობის სკივრით; ნაინტერესებს და მალეღებებს მათი ბედი ცხოვრებაში, ხელმოკლებაში და საერთო ყველგან.

ამჟამად გეშვართ ჩემივე პიესის დადგმაზე, რომელსაც „ჩემი ერთი საღამო“ ეწოდება. მასში უმთავრესად თეატრის ნიჭიერი ახალგაზრდა მსახიობები ჩაებათ. ეს იქნება პიესა მგლოზობის, შორალოსა და მოვალეობის შესახებ. მე დამანტერესა ახალგაზრდა დრამატურგის გ. ზუხაშვილის ახალი პიესის ადრე თუ გვიან იდუარებატრულმა ჩანაღებმა. ეს ნაწარმოები არის გონებაზე-ხელწოდება და მარჯვედ მიგნებული ზღვრებით დაწერილი კომედია-ხუმრობა, გარკვეული ენარსა და თემაში გადაწყვეტილი, თეატრის აქვს გადაწყვეტილი დღესა აღნიშნული პიესა. მაგრამ ეს ნაწარმოები საქმარისი არ არის თანამდროვეობის თემის დასაძლევად; ჩემი კიდევ მოველით ახალ-ახალ პიესებს ჩემი ნიჭიერი მწერლებისაგან, მოველით ნაწარმოებებს.

კომპოზიტორი არჩილ ჩიხაძე

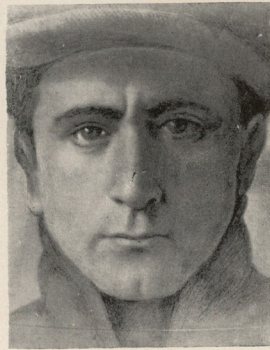
დღი ხანია გეშვართ მუსიკალურ-დრამატორულ კომპოზიციაზე—„გეუხისტყვასანი“. თემის მასტაბი და ხასიათი რთულია და მოთხოვს ამოცანის ხარისხიდან გადაწყვეტას.

ერთი შეხედვით, თითქმის საქმე გვაქვს შორეულ წარსულთან, მაგრამ ეს მხოლოდ ერთი შეხედვით. მე ამ ამოცანას ვუყურებ, როგორც ნაწარმოებს. ჩემის აზრით რუსთაველის დაძლევა მუსიკაში სწორით თანამდროვე ამოცანაა და შეგვრება ისეთ ეპოქას, რომელ ეპოქაში ჩემი მცხოვრობთ.

შომა მეტად ტყვადია და დიდ დაძაბულობასთან ერთად მოითხოვს დროსაც, ენაბით რას მოვეტანს ზეალინდელი დღე, მომავალი გვეტყვის, თუ როგორ განხორციელდება ჩემი დიდი ენის დიქრი და თემატი.

ინტენსიურად გეშვართ თანამდროვეობის თემაზე. ვამოაგრებ „კანტატას სამშობლოზე“. მას ვუძღვნი კომპოზიტორი პარტიის XXII ინტარტულ ყროლობას.

გარდა ამისა, განზრახული მაქვს შექმნა ვოკალური ციკლი ქართველი მწერლების მიერ თანამდროვეობის თემაზე დაწერილი ნაწარმოების მიხედვით.

მოხანდაკე მღვდელ ანაშვილი

წარსულის ყველა საგანძურს, ყოველ სულიერ და მატერიალურ ფასეულობას დიდი ღულიყრითა და მზრუნველობით გვიდება თანადროვეობა. ჩემში ზეგრი მამ აღდეა და აღორძინდა გარდასული დროის ისტორიიდან, განახლდა და ხალხისათვის მისაწვდომი გახდა ძველი ხალხური ლიტერატურის და მუსიკალური ფოლკლორის ბრწყინვალე კონიუნგები. ბევრი რამ, როგორც წარსულში, ისე აწმყვით დაძაბველი იქნებოდა, თუ არა თანადროულ გაგება ხელმოკლებაში მის დანიშნულებაზე და მეოთხეზე.

ისეშქლავანელი მოველენების ასახვის საქმეში თანამდროვე გაგებით, ნიშნავს იყო მეუდამ თანამდროვე და მეუდამ აქტუალური რა გინდ შორეულ საგანზე არ უნდა იყოს მიპრობილი შემოქმედის თეაღი. ამაში პარადოქსალური არაღვრია. თემა ყოველთვის არ განსახლავს აქტუალობას; შიავარი—პოეზია, თვალსაზრისით, რომელშიც მღვდლებმა ხელდასის როგორც თვითმღვდელთა, ისე მისი შემოქმედებით საცივიეობობა.

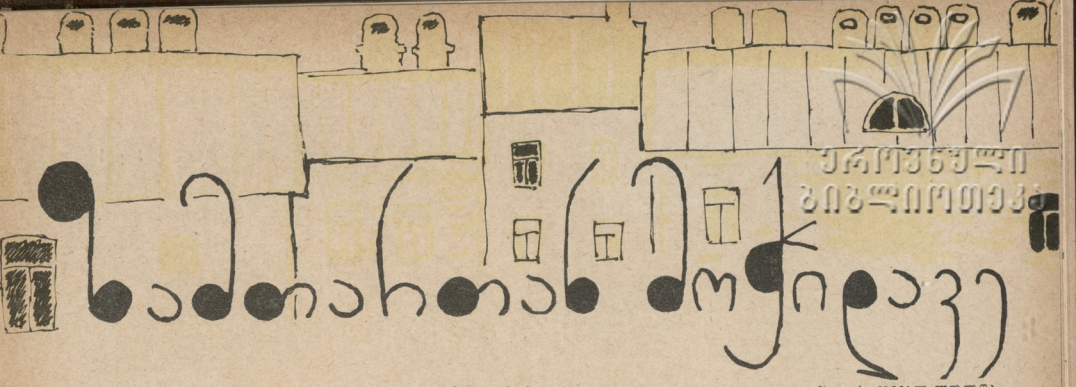
მე ამჟამად გეშვართ ზეზე გამოკვეთილ ბარკლეფტურ კომპოზიცებზე, რომლებიც იქნება კერძული ხალხური ზე-ზევლებების“ ერთიანი ციკლი. ჩემს მიერ გაკეთებულ „აღვიწრობას“, „პოეზიას“ და „ლოლს“ დემატება „ქართული ქორეოლი“, „თანაბა“ და ამ ციკლის სხვა ბარკლეფტის. თანამდროვეობის თემაზე განზრახული მაქვს შექმნა სიმბოლიური, აღგვირვილი ფიგურა „შრიმის მონუმენტის“ სახელოეობით. ეს იქნება თბლესის ტიპის მონუმენტალური კანდაკება.

გეშვართ აგრეთვე რამდენიმე სეკულატურულ პორტრეტზე. განზრახული მაქვს დავამთავრო ქართველი სპორტსმენის, სტუდენტ ქალისა და ახალგაზრდა მუშის პორტრეტები.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველო
ბიზლირთვა

პირიონ ხალხები

მ ო თ ს ო მ ა

შხატარი ჯამალ ლოლუა

აგერ, ამ კაცს, განგრებულ ძველ „მოსკონი“ რომ ზის და დღე კარგეში ფეხები გამოურჩია, დიდი ხანა იჯნობს.
ცალ-ფეხი ოდნე მოკლე აქვს და კოჭლობს, მაგრამ ძალიან ხანსალი, მკვრივი, ცნობილული და მხიარული კაცია, ამ კოჭლობას ისე შეჩვევია ბავშვობიდან და ისე მოხდენილად მიიქნენ ხოლმე თავის სხეულს, რომ თვით ცნობის მოყვარე ქალის კი ვერავითარ ნაჯღს ვერ შენძნაფს.

შოკა, შოკა, ჩამოღის, ნეტა ხომ არ დამინახა... მაგან თუ სასურველია ნაწინში დამინახა, ხომ აღარ მოსწეება ჩაისვამს მანქანაში, ან გაუყურს მკვლავში მკვლავს და ჰაიდა... — გაუძუება ვაწუხ ხალა, აკარკულე, მაგის აშხის ზოყლის ბოლი არა აქვს ისე, შეიდა საინტერესოდ ყველა დაძაბულად ხანდაზან ავიწყდება წინათ ნაიქამა და ხელმოკრე დავიწყურებს მოყოლის, მაგრამ რას იზამ, — ხომ ვერ ატყობრებ!

შენ, ვანა, ახე, იანგრის შუაგული იყო მაგონ, ზღაპარის გავედით და რას ვხედავთ: ვიკაცს ვხედავთ და ბანაისი ამ სუსხში. შაჰილოვს, ამ დღეს მზიანი ამინდი იდგა, მაგრამ სანა დღის წინადადით თოვლი ზღე ზღვამდე უფნა შიქის, ვიფიქრებ — ხომ არ შენთან-თქო ეს კაცი! მიუთახლოვდით თუ არა, იმ წუთში ვიციან, ეს იყო, აი, წინდს რომ წაიღეს აქედან „მოსკონი“... — ოჰ, განარკობა, ჩახა! — მივანახებ, — რას შეგინა კაცო? რა ამბავია ეს?

— ააფერი... — გვიასუსება მხიარულად, აგერ, ზამთარსან კვილაობ და... ამოვიარე წყლიდან, გარბანდა, გამობრინდა, თოვლი აიღო, ტანს შეხებინდა, გაურთა თოქოსი და ქშენით ისევ ზღვამდე გადამეშრა.
„შეშორანს კვილაობ...“ ძალიან ნათქვამია, ხომ? შაჰილოვს, ზამთარსან კვილაობდა კაცი და კარც ზებუნებ დაწინა ზამთარი, ცოლი მუცან თუ არაო, მყეობები შენ? აჰ... გაფიქრებ, გვიყარებ?

— აა, უნა მთლის ჩახას „მოსკონი“, ვეღარ ვაგანწრებო, ხომ? დავინახა, კი, დავინახა, გარკვე და კიდე, შეხედე, გარტად ხელს მივინჯეს... წყლიდან, რაღს იზამ...
— წამოდი, კაცო, შენ არ გინდა, წამოდი, არ მოკლავ შენს, აჩანავა აქვს რომ დავლაპარაკოს და გარბანდა, დღეს კვირა დღეა, რა ქნას, ზღვარე ვაიღო უნაჲ კარები, ცხე იგი, ჩაიქიო.

ჩქარა ცოტა, კაცო... — ეს ჩემი მეგობარია, ვაიციან, ჩახა, — ჩერ შენ ვეძიებინ და შერე მეგობარი ვამოციან... დიდი სერიოზულით მეგობრება და ჩერ შე შაჰილოვს ხელს.

— სად მუშაობს? — არსტიტეორია.
— ახა, ერთი იმ ახალ ცვარტადთან ჩავიართო, პიონერთა პარტს რომ მოეშენეს და, თუ მთი შენი ამხანაგი არსტიტეორია, მაგას იმ ვიდეო საიქმელს...

ჩემი დიმილი და თვალის ჩაყრა შენ ხომ გიბე რას ნიშნავს? ახლა ეგ ვითომ ზუმოზის მაგარამ ისე იმ ცვარტში აეგეღული შენოზების გამო მართლა უნდა გიჩხუბოთ კაცი თქვენ.
ერთი შენეს!, ვითომ არ იცი, მაგე სტანდარტები, ტრანსტიდან მოდის... „მოსკონი“ დიდარია.

ქუჩის შუა, დამცდარი, შუაზე ოტირად ვახა, ხელთ ახდებულ კაქალი მიყურავს ჩვენს ქვეშ, არ ვიციო სად მივდივარო.
ზამთარსან მოვიდავ კაცი სპებს უზის და ქენარეულად დაშარკობს. თვალში, რომლებიც კატარა გატხილი საყრიდან შემოვივხვება ხოლმე, ცოტა, მაგნაჲ წამოიჩიო დიმილი მიმი თბილია და კუდალით...

— თქვენ, ალბათ, არ გეჩვენებოთ, მე აქ უნდა ვაჩქაროდე... — თქვა ჩახამ და მიავინა მანქანა მარჯვენა მხარეს, კვიაროსთან.
— რიცა აქ ვდგავარ, არ ვლანარკობ და... ბო... დღი, რომ არ ვლანარკობ, — ისეთი სერიოზულაობით ვეუბრებო, რომ ვეგონება კაცი რადაც ფრეს წარმოიტყვას ისტორიული მოვლუბის შესრულების წინ.
ვარი ჩვენე ვაჩუბებულა, ჩვენს წინ რაბუნდენი სამხედრო მანქანა დავს, იქით მოსატყობა.

მარცხენა მხარეს აგურის ერთსართულიანი სახლი მოსჩრდილი ერთიო. ერის შუაგული ოცნდით ვიდეც ქალი სარცხს ავებებს წყალში, ამ დროს ერთში ხელისხეჩაივებულე პატარა თოქო... ხედავითინ ბავშვები გამოვიდნენ, ალბათ იქ სახედავო ბავაო.

ვაცემო, ჩახაც იმ ეზოსდენ იურებოა ხზრისხზარად.
პატარები რომ შენფნა, ქალი წელში შესწორდა და ბავშვებს დაუწერა ცტარა.

— დედოქო!... დედოქო! — ეძახის ერთი ბიჭიკი ქალს, ქალი ხელს უქნენს და უღმის შორიდან, თან, თოქოსი აქეთაც აპარტს თვალბები ჩვენი ადამიანრონიდან „მოსკონიხაკენ“.

არა ვერჩა? — დავკვირდი ახა, მაგრამ ჩახამ არ შეუნიშოს, აქ რადაც უნდა, აფიქრო.
ამ დროს, გვერდით რომ აგურის ძველი სახლია, ბიჭიკები ვაიღო და გარეთ გამოვიარა ერთი ბრტყული და ამიბეღული მუფუხაბივითი წითელი მამაკაცი, იმ კაცმა გააღარა კისერი და პირდაპირ

ქუჩაში გამოკრივდა შარვიდან ამოშლილი ხალაით და ჩვენსკენ აიღო გზო.
და ვიგრძენი, რომ ჩვენი სიცილიდან მაგნაჲ ათხილეს, აკანაღდა, გერ თოქოსი ოდნე შეხტა, შერე წელა დამოძრა, მაგრამ იმ ბრტყულმა კაცმან ხელი ავირია და რადაც დაიფარა.
მანქანა შეედა, ჩახა იმავე წუთს ძირს ჩამოვიდა და იმ მომავლს შუა ქუჩაში შეეგება.

— ერთი მიზანია, რას ჩერებები ყოველდღე აქ და რას ახტრებდები ჩემ ქალ-მამანს... — შეხებით დააყარა იმ ხალაითანს კაცმა ჩახამ, რადა ჩვენ შეეხებოდა ამ უცნაურობის, არა? შენ ისე შეხებუბი, რომ ჩემი აზარც გეხის, კარგი ვნახითო...

— შე ვერო, ქუჩაში წე ვეროი... — ეუბნება ჩახა, თვითონ გაცოცხლები დახალდა და თხილი, მაგრამ გაბეღულად წააფლებს ხელს მკვლავი და უზისკენ ექარება, — იქ ვლანარკავოთ, თუ რამე გინდა!

ჩაივად დიდი ხნის ამბავიო, შენ მეგობრებო? მართალია ხარ, მეც ხან ვაუბრო, მოხერხადო, ალბათ, ველოდებო და ღღის უაზრად წაუფრებო, თავი მოგნაჲ ამ საქმეს.
— უაზრად, უაზრად... ქალის რიგარ მრისხნულ დიდარ ამამეცი!

ვიწკარინა შეჩრდუნენ, მხმს ოდნევე დაუტყუეს მაგრამ მაინც იხმის კარავა.

— მიზანია, რაზო ხაქმე!... — ვერ თბინს ალშოვითებული და ცაცხებებელი წითური მამაკაცი — შეუო ამდენი დაცხებობა, მოხვად და დაუტრები ჩემს ქალს, მო, შენ თქვა, შენ, ფანაქიო! — მიუბრუნდა ცოლს, — შენ გამოშრე სულა... წაფიქრებ და დედადე მასთან, თუ გეჩვენებო...

ახლა უკვე მოტყდა, დადუმდა ჩახა, თვით ჩაიხილა.

ქალმა კი რადაც საბოლოო გადაწყვეტილება მიიღო და:

— კი, მოდისი ჩემი ბრალია მო, ჩემი ბრალია ჩვენივითი ვეცხიდა თვადი... ვამოხედურე... ნათრები, გაშუქებულ დამცხებარინე და აო წილწაწას უწოდდა და უძრო ორატყებულ, სტვის მანას რომ შეეხედავო, მე ქალი ვარ... იცი შენ.

— უნამუსო, შენს, ეგერ, მადან არა? ეთისი ქალმა ერთი შეხედა და გაურდა, მაგრამ ეს გარჩეობის ისეთი იყო და ისე მოხედა მაგნამ რომ ჩვენივითი ვეცხიდა ვაგაცივებ ხადა.

— იმ ბრტყულს ამხანაგული მუფუხაბივითი წითელი კაცი მოლოდა ხანწარს დაუხვებოდა და გაიწმინდა, რადაც უნდა მხრედ დაფიქრო.

ჩახა აქეთ მიბრუნდა და რაბოღული წამოსვლა დაიპარა, მაგრამ...

— რატომ მიბრუნდი! — შეუტოა ქალმა, — მე აღარ მრცხენია და შენ მიზიბიარ!

კომუნისტური პარტია

ახანან ბერიძე

1861 წლის 19 ნოემბერს სურამის სახელმწიფო გალერეაში გაიზარდა გამოჩენილი ქართველი მხატვრის ქეთი მაღალაშვილის ნაწარმოებთა დიდი გამოწევა. ერთმა მხაველმა თავის ჩანაწერში მას სამართლიანად უწოდა პორტრეტების ეროვნული გალერეა. ორმოცი წლის მანძილზე ქეთი მაღალაშვილი მსახიური თვალთ, ღრმა ადამიანური სითითი აღტყვადვდა იმ ადამიანთა სახეებს, რომელნიც ქმნიდნენ ახალ, დღევანდელ ქართულ ხელოვნებას, შექმნიდნენ, მწერლობას; ქეთი მაღალაშვილმა მართლაც შექმნა ქართული ინტელიგენციის წარმომადგენელთა მთელი გალერეა, რომელსაც დიდ მხატვრულ ღირებულებასთან ერთად, წარუვლი ისტორიული დოკუმენტის მნიშვნელობა აქვს.

ქეთი მაღალაშვილი 1894 წ. დაიბადა. 1911 წ. თბილისის სამხატვრო სანსწავლეში მიიპარეს, 1915-1917 წლებში მოსკოვის ფერების, ქანკაებისა და ხუროთმოძღვრების სკოლაში სწავლობდა. 1923-დან 1926 წლამდე — პარიზში, სადაც მასთან ერთად იმყოფებოდნენ დავით კაკაბაძე, ლადო გუდიაშვილი, ელენე ახვლედიანი. თავის პირველი პორტრეტები მან ვერ კიდევ პარიზს გაზაფხურამდე შექმნა, როცა იგი თბილისის ახლად დაახსნებულ ეროვნულ გალერეაში მხატვრობა ბიბლიოთეკის თანამშრომელია. მისი პირველი ნახაზების ხელმოწერული და წაახსნილებული — გალერეის დირექტორი, ქართული კულტურის შესანიშნავი მოცუვე, მხატვარი დიმიტრი შვეკრიძეა იყო. უკვე ამ პორტრეტების გამოქვეყნებად ფსიქოლოგიური ჩაწვლიდნა და დასაბამისი უნარი, რომელიც ყოველი პორტრეტისათვის უპირატესი თვისება უნდა იყოს, უნარი რომდგენს წლებში უფრო ღრმა და ოსტატურ გამოსახულებას პოულობდა. იმათივე გამოხატვლა მაღალაშვილის, როგორც პორტრეტისტი მხატვრის, სხვა თვისებებზე — ადამიანის

სახის მხატვრულად გახსნისას მის კეთილშობილ თვისებებთან გამოჩენისადმი მისწრაფებას უბრალოება. აპოტიკისა და გარეგნულ ენკვებების უწყობა; კოლონების გრძობა.

საქართველოში დაბრუნების შემდეგ ქ. მაღალაშვილი გასაოცარი ენერჯითა და მხატვრული უნარებით შეუდგა მუშაობას და მას შემდეგ ეს შემოქმედებითი შრომა არც ერთი წუთით არ შეწყვეტულა. ბოლო წლებში მანაც განსაკუთრებით მდიდარია: მაღალაშვილი მიუგზავრება დიდ მხატვრობათა გასაჩინობად და იქ მუშუბას და ინერჯებს ხატავს; ზოგის საღებავთან ერთად, დიდ ადგილს იტყვს პასტელზე გამოყენების მხატვრული დაწესებულებიდან, რა სწრაფად და მსატყუარად დაიღუდა იგი ამ ტექნიკასაც; პასტელში შესრულებული ახალი პორტრეტები საუკეთესოა რიტმის მიუხედავად. გატაცებით ხატავს ქეთი მაღალაშვილი ამ ბოლო დროს სამშობლოს რუხებასაც, ნატურმორტებსაც. მარგან პორტრეტისათვის, სხვადა, მას მანერ არ უღალატნია. მანერ ადამიანის სახეა მისთვის ყველაზე უფრო მშობილელი, ადამიანის სახე, რომელიც მისთვის ინტერესისა და შთაბრუნების დაუბრუნებელ წყაროს შეადგენს.

შეიძლება ვადაუტყარებლად ითქვას, რომ თუ დღეს ქართულ მხატვრობაში პორტრეტის განის დამოუკიდებელი ადგილი აქვს დასაკვირვებელი, ამანი ქეთი მაღალაშვილის დიდი დღეა ქეთი მაღალაშვილი ამ უძველესი განის ერთად დამოუკიდებელია და მისი უმთავრესი წარმომადგენელია ჩვენი.

მხატვარი დღესაც ენერჯითაა სახეზე, დღესაც დაუღალავად, თავისუფლად განაგრძობს მუშაობას. ახალი წარმატებები უსურვებო ჩვენი ეროვნული ხელოვნების დაუცხრობელ მოღვაწეს.

ქალი უნდა ამაყდ გიჟკართან და ვეღარ გაურკვევია, რა უნდა მოხდეს ახლა.

იქით, ერს სიღრმეში, მეზობლის ქალები გამოყენდნენ და უღელბის დაძაბულობით უფურცბენ სერის.

— ტყუილ! დაიბაბა კარმა და მანქანა ქანკით გაშორდა იქურობას.

— ბავშვი შენი, ჭახა? — მოურიდებლად ეკითხე.

— ჰო... — მიასუსხა მან.

— მერე, ხომ ატყუბ, ქალს მისთან აღარ დედგომება. რადერ დატოვე ასე?

— შენ არ იცი და ვარუდი... არ იცი შენ... ვასადე, ვიფიქრე, იტყვის დანარჩენს-მეთოქ.

— შენა რომ ქალმწილი იყო, ვიფიქრე მაკრია... მაგრამ ბეთია ას მომხმედვდა. ის კაცი მანინ პერსონალში მუშაობდა. ჩანდა... მე კი ვინ ვიყავი... ათწლიდდათვარებულთ, კატარის მატროსი, ბადის მომთავრებო... წავცა, ბოლბ, მაცირ მიფერ. და, მაგრამ მანინ ვეძებდი მანის და ვითომ მანინ კაცს ველოდი მანინ და სულ მალე მოხდა ის, რაც ხდება ხშირად. ქმარი გაათოურებს... იმბოშ, რომ ბავჯაკი იყო თოვდნ და გაუგებს. ამას უწოდებოდა მიმბედა. და მერი მოზრუნდა ჩემსკენ... მანინ უკვე შეშინნა, დამინახა. ბავშვი მითხებ წელან? იმბო, ჰო. არც ვმალე და არაფერი.

— ანს დატოვე ქალი მარტო. არ იცი, რომ ქმარი ახლა დღესაც უველოდერს და ვაჯვებებს ცოლს?... რაც იყო, იყო. მერის ახლა მშობლიდ შენ უკაბარ...

— ახლა აბა მანინ რადომ ვერ დამინახა. ამ ხნის კაცი ამდენბინია უოქაბო ადვადერა.

— მაგრამ ხომ დიქროს მასწუერ ხომ ელოდი რადაცა. მერე ბავშვი?

— ბავშვი... ჩალოპარაკი და პარკის ჭკურით თან შეგვარა მანქანა.

— მობრუნერ და წავიდეთ. ცუდი ამბავი მოხდებოქ. მერე უნდა წამოიყვანი ახლვე, ჭახა. პაიდა... — ვუწუნებო.

ის გამოცხული იუბრება წინ და მინებდა, თან უყუანობს, ვატუბ შეწუბუბულია ძალიან.

— ბოდიშე, მაგრამ ერთი უნდა ვინახო ზღავა და... თქვე თვე გინდად მომპაიბებოქ, მანქანაში.

ეს იმას ვაცხ, ჭავრინმა კაცმა რომ თქვას: ერთი არაყო უნდა ვადაკრე, იქნებ სული დავიწმედილო. საკმაოდ გვიანა, თანაც გრლო. ის მანერ ვადაკრეა წეალოში. უველოდერი თან დაქვს მანქანაში, რაც ბანახობს ჭირღება.

* * *

შენ იმდენი დრო აღარ გქონდა და ჩვენი ვეღარ დაველოდი მანქანაში. მერე ეცხბი თოთი რუსეთში იმყოფებოდი. ჭახას ამბავს ვერას ვაიბებდი. ერთხანს კინაღამ მეც მივაგწეწეა.

წამთარში მხელ ზღავაც ენახე მანა. მის მატეკ არავინ ჩანდა იმდენ მობრუნებულთ. არც ვადაკრედი. ის კი ბურსიომდა ზეფიობებო.

— რა, მართლად ვადაკრე, ჭახა, რა არის ეს?!

— არაფერი, წამთართან ვედაბობ და... — მითბარა სისოლით, — დამცადე, ჩავიცვამ, ერთად ვავედი.

ამოვარდა, ტანი შეშინრალა, ჩაიცვა და ერთად ამოვარეტი პარკის უფრეული ხევიანი. მისი პატარა მანქანა სწორედ იმ ჭკურთან იდგა, ხალაც ჩვენი დატოვეთი მანინ. ხომ ვახსოვს?!

შევიხმდე შეი, რას შევიხმდე; ის მერი და მისი პატარა ბავშვი უყენ მოურტულან და ელოდებოდა.

— გაიცოდი, ოქახობა... — მითბარა ჭახამ. ისე ვამებარდა, ისე ვამებარდა, პირდაპირ ვერ ვაფერი.

არაფერი არ გამოშეცხ. მეც თან წამოყვანეს. ითახობა თითოთი დღემული მტრად და მის ზეპოთ ძალზე დიდ ჩინოფრ ხალდობი მტრად.

ქალმა სანქაროდ ჩამოსხდა ისინი და დიმილით თუ საბავთო მომობილბა:

— რა იქნა, წამთართან მოქიდავე ქმარი შეყვ... დაბარბანდით...

ქმარი მოლოდ დაიბნა და დაინერა.
— ჰო, ასეა... — ჩაიგებდა მან და შეინახენ მი. მარწო. თან თითქოს შესცვდა, ხალათი უფრო შეშოიერა თვის ზორბა ბეჭებზე.
ჭახა კი მოდის წელა ჩვესკენ.
შევე პარწო აბოთ.
აბა, რა ჩაიღინე ხომ? ახლა ეატკრონე სკმებს.

ეკოსი განჯანაქა

ეროვნული
გიგლიოთეკა

ნათლ ურუბამ

კვირა დღე იყო. მისის მზე სარკმელს ეალერსებოდა. ფანჯარა გამივალე. მზის სხივები, გასაფხულის სურნელება და ადამიანის ხმა, გასაოტარი სილამაზის ხმა ერთად შემოიჭრა ოთახში: „ლაპარაკოს თბილისი, — მოისმოდა რეპროდუქტორიდან, — ლაპარაკოს თბილისი. მოისმინეთ „საქართველოს პიონერის“ საკვირაო გამოშვება...“

— ერთი მანჯალაძე! — სინარულით წამოიხბა ჩემმა პატარა გოგონამ.

გამიკვირდა: ეგვი წლის ბავშვი ხმაზე სენობს ერთი მანჯალაძეს და უხარია მისი გავიზება...

ამ პატარა, თითქოს უმნიშვნელო აზვამა, ფიქრები წამოშალა და მესხიერებაში თავისთავად გაიცოცხლდნენ ის სურათები, რომლებიც თავის ღრღზე განსაკუთრებული ძალისხანი აღმოჩნდნენ. ამიტომაც ცოცხლდებოდნენ ასე ადვილად.

...1945 წელი. გასაფხული. თეატრალური ინსტიტუტის სცენაზე სამსახიობო ფაკულტეტის მეოთხე კურსი სადიპლომო სპექტაკლს უჩვენებდა. ეს იყო გორკის პიესა „მდაბიონი“. ბესიყმენოვის სასლში, სადაც გმირთა ცხოვრება იმლება, ჭკერი ზომასზე მეტად დაბალი იყო,

ამის გამო, გგონებოდათ იქ მყოფ ადამიანებს ჰაერი არ ჰყოფნით, სუნთქვა უჭირთო. ამ ფონზე განსაკუთრებული თვალსაჩინოებით გამოიკვეთა გვლესის მეგობრების ტეტერევის უზარმაზარი ფიგურა. გრძელი, ძირს დაშვებული ულგაშები ჰქონდა ერთი მანჯალაძის ტეტერეს, შესამჩნევად გრძელი თმა, გრძელი სამოსი. ყველაფერი ეს ახალგაზრდა მსახიობის იხიდაც მოსულ ტანს კიდევ უფრო ზრდიდა მიცვლობით. ხმას ეი ვერც სცენა, ვერც დარბაზი ვერ იტვდა.

„რა შესანიშნავი მონაცემები აქვს ამ ახალგაზრდა მანჯალაძეს, რა დიდებული ხმა!“ ერთსულოვნად უზიარებდნენ ერთმანეთს ალტყებული მაყურებლები. ეს ერთსულოვანი აზრი იროსი მანჯალაძის აქტიორული აღიარების საბუთი იყო.

მიდიოდა დრო. ტეტერევი ინსტიტუტის სცენაზე ე. მანჯალაძის მიერ განსახიერებულ სხვა სახეთა რიგში აღმოჩნდა.

შემდეგ რუსთაველის თეატრი... ახალი სახეები... ახალგაზრდა მსახიობი თანდათან აგრძობს გამოცდილებას, იმ აუცილებელ ჭეშმარიტებას ეცნობა, რომელსაც პრაქტიკული გამოცდილების გარეშე ვერ შეიძლება.

მსახიობის დაუსარჩავი შემოქმედებით პოტენცია შემთხვევას ელდება. შემთხვევას, რომელიც მისთვის სულიერად ახლობელ ადამიანს შეახვედრება. ეს ადამიანი აღმოჩნდა ჩემი მასწავლებელი იოსებ ბეშვი, გმირი ფიქიკის ციხის მეგობარი, თვითონაც თავისებურად გმირი. პეშვი სპექტაკლში „რეპორტაჟი მარყუქით ყელზე“, ერთი მანჯალაძის შემოქმედებით დაბადება იყო დიდ სცენაზე. ეს იყო ისეთი წარმატება, რომელსაც ვერც ორი აზრი არ არსებობდა. არც ისეთი მოიქმნებოდა ვინმე, ვისაც მისი პეშვიანათვის არ თანაგრძნობს, არ შეპყვარებოდას, არ დახსოვებოდას ამის გამო.

რა ჰქონდა ასეთი ერთი მანჯალაძის პეშვი? რაში იყო მისი წარმატების საიდუმლო?

უპირველესად ყოვლისა, იმში, რომ მისი პეშვი ჰუმანური თქნების ადამიანი იყო. ადამიანი, რომელიც ჩუხსლოვანიაში თავისუფალი

სკოლის გასწვრივ პროექტებს ადგენდა, ფაშისტურ სატყალშიც კი უკეთილშობილესი სურვილით სულდგმულობდა, უნდოდა ფურცისათვის სატყალს სამწინელაში შეესუბუქებინა.

გმირის სასიციოებლო მიზნის სწორად განსაზღვრამ, მისი სცენური ცხოვრების ყოველი მომენტის ორგანიზება დაკავშირებამ ამ მიზნისადმი განაპირობა ის, რომ ე. მანჯგალაძემ შექმნა ადამიანური სიკეთით, შიშვალის რწმენით გასხივისნებული დაუწევარი სახე.

საერთოდ, შემდგომშიც, ეროსი მანჯგალაძის მიერ შექმნილი ყველა მხატვრულად ფასიანი სახე წარმოდგენის საერთო ჩანაფიქრთანაა დაკავშირებული და იმ მხრიდან უწყობს ხელს მისი დედაპარის გამოკვეთას, რომელიც ყველაზე მეტად ექნება შესაფერისი სპექტაკლისათვის. ზოგ შემთხვევაში ეს შეიძლება უარყოფითი მხატვრული სახის განსახიერების გზითაც სრულდებოდეს, როგორც მაგალითად, არუთინ ზიმიშვილის განსახიერების დროს. საკვირველია, რაც უფრო ბევრჯერ გინახავს ეროსი მანჯგალაძე ზიმიშვილის სახით, მით უფრო მეტად გინახავს მისი ხელახალი ხილვა.

იშვითაა წარმოდგენის ისეთი ერთსულოვანი მიღება, როგორც ეს წოლაზე ხვდა ფლტბერის „სახანელი მიღვლის“ დადგმას რუსთაველის თეატრში.

წარმოდგენს კარგად მიგნებული დიკოლოგიული გადაწყვეტა ერთის მხრივ დიდად უაღვილებს მსახიობს გმირის სახის გამოკვეთას, მაგრამ მეორეს მხრივ ბევრსაც მოითხოვს მისგან. მოითხოვს, რომ ამ გმირის, როგორც გარეგნობა, ისე ხასიათი და საქციელიც ორგანული იყოს სცენაზე ასახული გარემოსათვის.

მსახიობის სწორედ ეს უჭირავსკის თვისება გამოავლინა ეროსი მანჯგალაძემ ოინაზი ესპანელი მიღვლის ლოპე-სის როლიში გასაოცარი ბუნებრივობით „ჩახატა“ თავისი ლოპესის მთელი იერი რეჟისორის და მხატვრის მიერ დანახულ კორდოვას მიყრუებულ კუთხეში: მიძველებულ სახლების მსგავსად, ლოპესის ტანსაცმელიც გახუნებულიყო. ალაგ-ალაგ ნაფლეთუბად ცქილდა და ყელზე გადმოვიდებოდა ჯვრის მეტი არაფერი არ უკავდა ლოპესს დღითისმავალს. მსუბუქად ტრიალებდა დიკოლოგიის კოხტა დანადგარი, — გასაოცარი სისუბუქით ატარებდა თავის ზორბა ტანს ლოპესი, იმიტომ რომ ზედ-მიჭრებით თავისუფალი იყო თავის ყოველ სულ

სკენა „ესპანელი მიღვლიდან“

უნიმენტული და დიდად მნიშვნელოვან საცქილში. კომიკური ტანრი მოითხოვდა ამას.

ემშიაი და გაიძვერა იყო ეროსი მანჯგალაძის ლოპესი, მაგრამ ამავდროს უშუალოდ; რწმენაგამომიღობს და დარბ მრევლიმ შშიერ-მწყურვალს მოწვევებით ცუქრემინიებისათვის აღარ ეცადა. ამიტომ ვერც რწმენისადმი გულგრილობას, ვერც გამოჩრჩნის სურვილს ვერ ფარავდა. ამგვარი მეტყველი დეტალების საშუალებით ახასიათებდა ეროსი მანჯგალაძე თავის გმირს: ისეთი იშვიათი ბედნიერებაა მისი ლოპესისათვის დანატრება და ცოტა ღვირო, რომ შეუძლია კმაყოფილმა სახარების რომელიმე გვერდით ტური მოიწმინდოს, იცეკვოს, ჯვარი დაკავრეს და სულ არაფრად არ ჩაავლოს.

მეტყველ საშუალებოა ამგვარი სითამამე ერთის მხრივ ლოპესის ამომწურავ დახასიათებას გვაძლევდა, მეორეს მხრივ კი იმაზე მიგვიითებდა, თუ რა თამამია ეროსი მანჯგალაძე, როგორც შემოქმედთა ვისი გმირის სახის გამოკვეთას.

მვეთრად რეჟისორული გადაწყვეტის მქონე სპექტაკლებში ეროსი მანჯგალაძის ეს თვისება განსაკუთრებით აშკარად ვლინდება ხოლმე. ასე მოხდა, მაგალითად, ოინა ვაგელის „საქმიანი კაცის“ დადგმაში, რომელიც რუსთაველის თეატრის სცენაზე განხორციელდა.

არაკუნე თავისუბური საფეხური იყო იმ მხატვრული სახისათვის, რომლის განსახიერებაც მოუხდა ეროსი მანჯგალაძეს ი. ვაგელის პიესის პრემიერიდან რამდენიმე წლის შემდეგ. ეს იყო პ. კაკაბაძის ყვარყვარე თუთაბერი.

პ. კაკაბაძის შესანიშნავი ქართული სიტყვის უდიდესმა ძალამ დიდად შეუწყო ხელი მსახიობის ყურადღების განსაკუთრებულ გამახვილებას სცენაზე თქმული სიტყვის მიმართ, იმგვარად თქმული სიტყვის მიმართ, როგორც ეს კონკრეტულად ამ გმირისათვისაა დამახასიათებელი და ბუნებრივი, ამიტომაც მსახიობი მიისწრაფოდა არა საერთოდ სცენიდან კარგად წარმოთქმული სიტყვისაკენ, არამედ იმგვარად თქმული მხატვრული სიტყვისაკენ, რომელიც სწორედ და მხოლოდ ყვარყვარესათვის იქნებოდა ბუნებრივი. ყვარყვარესათვის, რომელსაც ამ შემთხვევაში ეროსი მანჯგალაძის იშვიათი სილაშაზის ხმა აღმოჩნდა.

...რუსთაველის თეატრის მორიგი პრემიერის მასწავლებლი აფიშებიდან ხალხმა შეიტყო, რომ ამ დღეებში სოფოკლეს „ოიდიპოს მეფის“ იხილავს მის სცენაზე. აფიშაზე მფეე იოიდიპოსის ვასწვრე მომინ მხო-

ლოდ ორი გვარი იყო აღნიშნული — აკაკი ხორავა და ერისი მანჯა-
ლაძე. გაკვირებით არავის გაკვირვებია, რადგან ერთ რილში ეს ორი
მსახიობი უკვე ყავდა ნახულ სოლომოვის „დიდ ხელწიფებში“ ივა-
ნე მრისხანეს სახით. ინტერესი კი ერთობ დიდი იყო.

დაუდობლად დაწერილი ოიდიპოსის როლი სოფოკლეს მიერ. ერთ
უწყვეტ მოქმედებაში იმღება ოიდიპოსის უნებელი დანაშაულის საში-
ნელი ტრაგედია და მთავრდება ისე, რომ ამ როლის შემსრულებელ მსა-
ხიობს წუთიერი ამოსუნთქვის საშუალება არა აქვს. ამიტომ ძალთა
სრულ მობილიზაციას მოიხიფს

ახალგაზრდა ერისი მანჯალაძის ოიდიპოსი გარეგნულად ძა-
ლიან ჰგავს ანტიკური დროის ლარნაკებზე მოხატულ გმირებს. ძლიერი
იყო მისი სიტყვა, ამავე დროს გაკვირვებდა თავისი სიმსუბუქით.

ბევრი აღმოჩნდა იმისთანა, რომელმაც ივანე მრისხანესა და ოიდი-
პოს შემდეგ დრამატულ მსახიობად აღიარა ერისი მანჯალაძე და მი-
ჩნია, რომ ეს საზოგადოებრივი მსახიობი მონაპოვარში,
ვიღრე მანამდე შექმნილ მრავალფეროვან სახასიათო მხატვრულ სახე-
თა რიგი. შესაძლოა განმტკიცებულიყო კიდევ ეს აზრი, რომ ცოტა ხნის
შემდეგ ერისი მანჯალაძე სრულიად მოულოდნელად სიით არ მოვლი-
ნებოდა მასურებელს კიტა ბუაჩიძის ბესაში „ამავეი სიყვარულისა“.

...ამ სექტაკლში მთელი ძალით მოქმედებდა ერისი მანჯალაძის
შესანიშნავი აქტიორული თვისება, დეტალების ქმედითი ამტკველება,
ღრმად გააზრებულის მსუბუქად მიწოდება, ისე მსუბუქად, რომ ზოგიერ-
ოთებს, შესაძლოა, ადვილიც ეგონათ იმის მიღწევა, რასაც აღწევს ხო-
ლმე სცენაზე ერისი მანჯალაძე მის მიერ შექმნილ მხატვრულ სახე-
ებით. რა ძნელია ასეთი შთაბეჭდილების შექმნა...

...ფიქრი წასულმა გვიან შევნიშნე რომ „საქართველოს პიონერის“
საკვირაო გამოშვება დიდი ხანია დამთავრებულიყო. ერისის ხმა კი
მაინც მესმოდა საიდანაც. ფანჯრიდან გადავიხედე — ეზოში იდგა
იგი მუხობულ-მეგობრებით გარშემორტყმული და რაღაცა უამბობდა
მათ. როგორც ყოველთვის, იღიმებოდა. მის გარემოზე ყველა იღიმე-
ბოდა.

...ცოტა ხნის შემდეგ ერისი მანჯალაძე თეატრისაკენ გზას გაუდ-
გება. აღრე წავა იმისთვის, რომ შვიდიად მოემუშაოს წარმოდგენასათ-
ვის. მესამე ზარის შემდეგ კი რომელიმე თავისი გმირის ცხოვრებას გა-
დაუშლის დარბაზში თამოყირელ ხალხს, დაინტერესებს ამ ცხოვრე-
ბით, ატირებს, აცინებს, ააღლევებს, უსათუოდ ჩააფიქრებს.

...შესაძლოა, სწორედ იმ დროს, რიღესაც რამდენიმე ასეული ადა-
მიანი რუსთაველის თეატრის დიდ

დარბაზში სულგანაბული უსმენს
სცენაზე მყოფ ერისი მანჯა-
ლაძეს, ამავე დროს მისი მომ-
ხიობელი, ულამაზესი ტემბრის
ხმა ერთდროულად გუგუნებს
მრავალრიცხოვან კინოდარბა-
ზებში, რადიო და ტელევიდა-
ციებში. ათასობით ადამიანე-
ბი უსმენენ მას. უსმენენ და
იღიმებიან იმიტომ, რომ უყ-
ვართ ამ ხმის პატრონი, შესა-
ნიშნავი მსახიობი ერისი მან-
ჯალაძე.

ჩემი საქართველო საზოგადოებრივი მუშაობა

ჩემი მამაშვილი

— ჩემო თაობაზე შენს ღამაზე იერს,
შენს ნათლ ფერებს და გატაცებას,
ბევრი მახტავარ, როგორც მწუფრავალი,
მუქ ფერადებად დაეწავება...

სული სხვაგვარი ცეცხლით იწებება
და რაღაც ახალ სიზარულს ივლენს,
როცა დაღვრივარ და ვუკვირდები
ჭიტირებით მოსხდელილ წველებს...

ბევრი მათგანი ცოდნის ტაძარში
სინათლით იცხებს სულს გატაცებით,
ბევრი გასულა მწიფე უაზრო
მალა-მალადა სახლიაკებით...

ბევრს საყვარელი მშობლის კალთას,
ვიღაც მეორე ზუზამ ამოირებს...
ზოგი ბავშვითი დგას ვიტირისთან
და უმზერს ღამაზე სათამაშობებს...

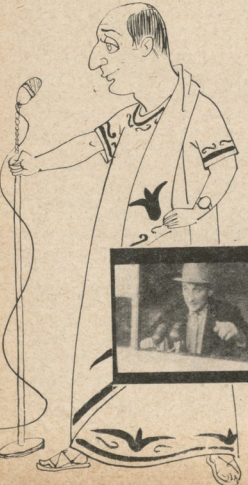
— მაგრამ სუყველას დიდი ცხოვრების
დიდი მომავლის ელის დღეები,
და ოცნებების თვალით ნანახი
ციცქენ წაუშლი სასახლები...

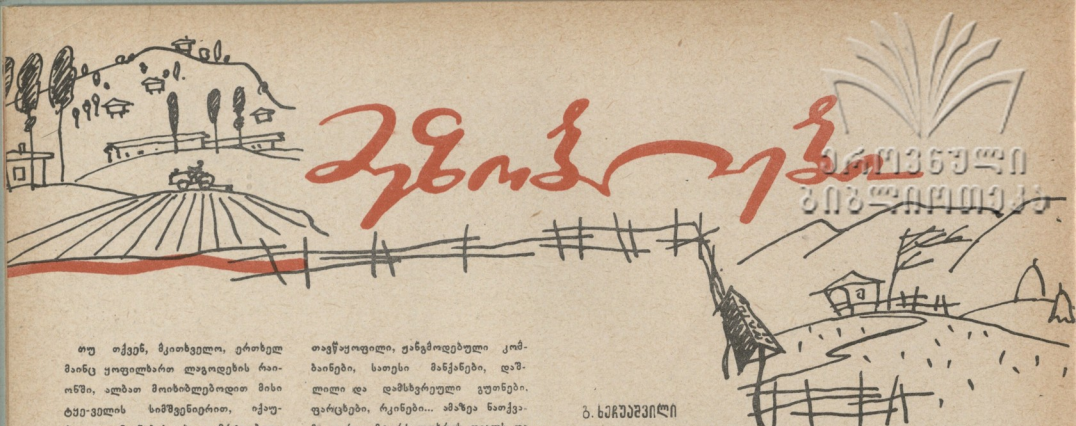
...მერე განრდება აყვანი სახლში,
მოგატყობთ სიღინჯე მამებს...
— და შეცვლის ახლა ტრილი ბავშვის
გამოცდების წინ გატეხილ ღამეს...

...ახოლდებიან საკვამურები
სახლები თიჯად ჩაწერილებიან...
— და უღარდელი სათურები
დღეები უხმოდ გაფრინდებიან...

— ამ მალა უზოლებს,
ამ ჭკვიან თვალებს,
ამ ფართო მკერდებს,
ამ ძლიერ მკლავებს,
დაფნით, დიდებით, დიფერამბებით,
უზარმაზარი ელით ამბები...

— ჩემო თაობაზე შენს ღამაზე იერს,
შენს მალა ზრებს და გატაცებას
ჩემი სტრუქციის, როგორც მწუფრავალი,
ახალ სიფრედად დაეწავება.

სკოლა

საქართველო
საბჭოთა კავშირი

გ. სერაპიძე

თუ თქვენ, მკითხველო, ერთხელ მაინც უყოფლობარი ლაგადების რაიონში, აღბათ მოიხიბლებოდი მისი ტაყვილის სიმუნერითი, იქაური აღმანიების ხელგამრტებითა და გულგაწლილობით. მოგახსენებთ, ლაგადები ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთი უვალაზე თავღარბადაც და დოვლათიანი კუთხით, ლაგადებლები კი — კარგა წელმარბარული და ფუქიჩამდგარი ხალხი. აღბათ ამტკამაც უფრო გიყვით თავიღი ზოგაერთი „მოუწერსიგებელი“ კომუნერნობა, რომელიც თავისი ხელმძღვანელების უფარბისა და უსუსობისგებლობის წყალობით ბეტრად ჩამორჩნენ წელმარბარ ვეზობების და საქმისათვის თავა გეგარბ მოუხაბთ.

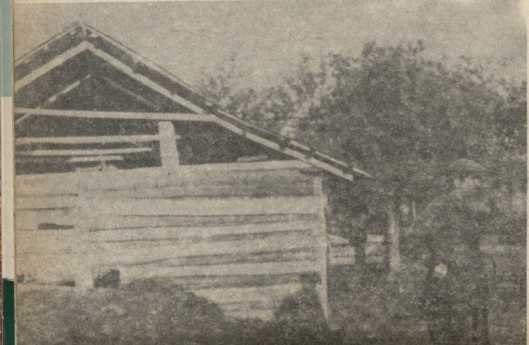
სკოლედ ასეთი კომუნერნობაა სოფელი ფონას სახლობელ-სამეტურნო არტელი. შორიდან ეს სოფელი კალშით დაბატულსა ჰგავს, მაგრამ შიგარბ შიგადი, გული შევიდოდაბო. ოღარბოღარი გზებში, ჭერბახდელი კლებში, ფარბაღბა ბიბლიოთეკა, გადარბარული ღობებში, უსკორბარბარო ქუბებში, სასურბარბარინარტელი საკომუნერნო კანტორბის ალაყაფთან დამდგარი ვუბებში, ღობეგადამდენილი ტბო, ტბოში მიბიბნეული ნავთობისა და მავუთის კარბებში, ღაფში ჩაფლული მუხის სუნებში და ნავობებში, ანწლასა და შიგადი ხალხში

თავაყოფილი, ტანგარბებული კომბანიები, სათვის მანქანები, დავსილილი და დამხებრებული გუბონები, ფარტები, რკინეზი... ამაწა ნაოქვანი, გარბო ბეტრის უსობის თვალს და შვითი მოვარბის. აბა, ამის შემდგარბ გულით უნდ შევიღო ბუღალეტრბაში, საწყობებში, ფარბებში. ძირბოსსაც საკომუნერნო კანტორბასავით წაქციეაზე მიხელი ფიცარბის პატარა სადგარბ, აჭეთი. ჩამტარებულ და გამობრულ კვლდობიდან ქარბი ზუზუნებს, დაგობებულ ბაგებში საცოდავად აბუზუნად მუწეველ ძირბობები. ცისქვეყნი თოვლსა და წვიმბი დავარბო 7 ტარტორბი, 4 კომბანი, 10 სხვადასხვა მანქანა-იარაღი. რაღა გასაკვირა, რამ კომუნერნობას 2.800 ჰექტარი ვიწის ფართობიდან მხოლოდ 700 ჰექტარი აჭებს ათვისებულნი. აბა, ამის ღმრთობის რიგარბი, საკომუნერნო შერბოსავალი ყუველწობურად მცირბობა, სამაგიერბი, კომუნერნებზე გახაწარბი ვალი 800 ათას მანეთამდე გაიწარბა, სახელმწიფოსაგან აიღებულბა სესხბა კი ნახევარბ მილიონ მანეთს დავდარბაბა. ასე რბობ, კომუნერნობა მბეტრბარულ და ბეტრბარტებსაზე აქ ღაბარბაკე ზედმეტბა. შარბან შრომადღებუ კაბიკა ვსებებს, წილბ არც ამის იმედი აქეთ. ამბობენ გამარბადღებენ ფონასში, შრომბის ბებრბარბები, უწინარბები, შარბსაებები. ა-

ბოზენ, სიზარბამედი სიღარბის გახაღბლია. ზოღა, ეს გახაღბი სწორედ ფონის კომუნერნობის ხელმძღვანელობამ (თავმდგომარბი ა. გოგოლაყი) გამშობელა.
რბაც კომუნერნობის აგრონობს გარბოლ კანანბებს შარბანდელ ცოდებებს გაახსენებენ, გაბიბას — აბალი კაცი ვარ, ეგ ჩემბი სკმე არ არბო. უყვე ნახეარბი წელზე მბეტა გ კანანბად ფონის კომუნერნობაში ბუზობს, მაგრამ არც მისი სკმეით დასტობბა იქარბობის რამებ. კვლავინდებურად არ მწებდბა ხენა-თივების ხარბისხი, კვლავინდებურად თვითონებზე მბენარბარბები, რბგორც უყოფლობის, წელსაც უარბყვებს სიბიბილის პროგრბსულნი მოთვლით თესვადა, თუმცა პირბა დადებს, სომინდს 80 ჰექტარზე დავითთ კვლარბულ-ბუღობრბობითი, სიტუა ვიწენ არ შვარბრულბს და ბარბობბა ოქობან ტრბობად ბაულის ქვეე ამისდებს. უფრო ბეტრად, წელს სიბიბილის და თაბბა-სი სათვის ფართობი 50 ჰექტარბით შეამცირბს, ხოლო რაც დარბა, იმახა ვეე მრბურბს და კვლავინდებურად დაბალი მოსავალი მიბიბებს.
თავმდგომარბე ა. გოგოლაყი და ფონის კომუნერნობის სხვა ხელმძღვანელები კომუნერნობა გულბატობილობას გვავლბას და მწირბ ნიადაგს აბარბადებენ, საკუთარ ცოდებებს ჩქმბადენ და აღმანიებს ტბლით სიტყვით ამწებდებენ. სკოლედ ამას ჰქვია, სიტუა პარბაიანი, სკმე ტალბაიანი.
ამ დღობაცოდ მბარბეუ პიტბლი კვლდებუე კი ხარბობ ნერბე, აგრბონბმ გ კანანბის კი რბმ მკობითი, მიწაა უნაყოფობი, მა-ბაბი, რბმ ნოყერბი მიწები აჭეთ ფრადებებს. ვანა ასეთივე მიწები არა აჭეთ ფონას მუზობელი სოფლის არეფტარბის კომუნერნობასაც. ამ მიწებს ზომ ერთი მიწაა ყოფს. აბა ერთი გუარბრეთ არეფტარბინდობა მინდგარბ-

სა და თამბბოს პანდატციტებს, ვენახებსა და ბაღებს, იტყვით, ბუნების სწორად აქ დავებრტყია თავისი მადლიანი კალბობა.
ერთი სოფელი, რაც აჭურბ კომუნერნობის სათავებში ჩაუდგა გარბოლ გაღობარბ, და აბ პირველვე დოვლათიანბა შემდგომამ ვარბიანად დაამბინა საკომუნერნო სკალორი. 88 ათას მანეთიდან შემოსავალი ერთი სოფად ვარბარბა. შესრულდა პირბუტყის სულადობის გეგმა, იმბტა ყვერბცხბა, ბრმე, ხორბცხბა, თაბბაქის ფართობი 1.720 ცენტბერბის ნავყვად 1.900 ცენტბერბი შესტებებს.
80 ჰექტარ ფართობამდ თვითებულ ჰექტარზე შარბანდელ 4 ცენტბერი სიბიბის მაგარბად მს ცენტბერი მიბუღს. მხოლო თვითებულ შრომადღებუ შარბანდელბაბა შედარბობი წელს 85 კარბით ბეტბას გაწარბადებენ. მარბტ პრბემების სკმით კომუნერნებზე უსწებ გაიცა 18 ათასი კილოგრამი სიბიბილი.
საერთო საქმისათვის თავადებამ და ბეტვობა შრომბმ მართლაც რბმ სსსკ-ბდლო ნაყოფი გამოიღო, სოფელი ღონერბია, თუ კაცი ვარბეობიანი, ნაოქვანი. სწორედ ამტკამაც აყავდა და გაფურბჩნა აგრბერნობი მისი თავყობის ხელმძღვანელობით ვარბეობულდ იყენებენ ნერსოფელი-სამეტურნო ტბწილბს, ნერსოფელი-საკომუნერნო აგრბბტქმისი უახლბს მებოდებებს და გადამბობი იბარბიან მცონარბობისა და მუთბა-მეშობლობის წინადადებუე.
სოფლის მაქისებბა მისი ახალგარბობბაა, მისი ხეაღინდელი დღი, მისი მომავალი, რბმდებუ უფროსებთან ერთად თავაგებობთ იბარბის ხაბ-ბობთა კავშარბის კომუნერნო პარბტიის ახალ პროგრბამბში დახაბსლდილი ამოცანებბს შესასრულბბლად. თუ შარბან სოფელი 120 კომუნერნოდლიდან მარბო 80 იღებდა მონაწილეობას საკომუნერნო შრომბში, წელს აბოცივე ჩებბა ამ შრომის საერთო ფერბულში და ბებრბა მათგან-მა მადლი მოსავლის რსტატის სკე-

თავმდგომარბი მობადღეუ მ. კობახევი ამ დანერბულ ფერბს კავრბის, მაგრამ უტობობიბეტებს მარბნ გერ ბაყდაც.

ლოც კი დაიხსურება. ამ თუნდაც წითა ჩოფე. შარწან გავრწან მთელ წელ უქანებ დატარა, ხინლის აი იგი მეგობრების მხარდამხარ შრომის და მიღწა იმას, რომ 0,8 ჰექტარ ფართობზე 420 კილოგრამი თამბაქის ფოთლის წავლად 800 კილოგრამი შესტება. ასეთვე სასაბედლო წარმართება მიღწა წაწერი გავიგება, რომელსაც 0,8 ჰექტარ ფართობზე თამბაქის მოსავალი გემამე ერთი სასად მეტი მიიღოს.

აი რა შეუძლია წარმოის ორგანიზაციასა და მიწის გვირგვინულად გამოეცემა.

რად შროს წავიდეთ, თვით სიფულ ფონის კომლუტრების „შწარ მწებზე“ იგი, რომ წოგირდისა გაწარე ფონელმა სიმინდის მართლად რომ სარკორდის მოსავალი მიიღოს. მიწას სარკვანს, თუ ურდად მიზანს, კარგად მინად კომპარტეტი. აქი ასევე მოიქცე მუშაობა კომლუტრე დონინტე ჰაეგეცა. უბარისხლდ მოწარმე 0,5 ჰექტარ მიწა კარგად დაფარება, გაიონან და სიმინდი მარცვლად 6,578

კილოგრამი მიიღოს. იქვე, ზაგევის ნაევისის მიწასთან, იმავე მიწაზე კი კომლუტრე ი. ქოწაეცა ხინლის სამარტტინეი მოსავალი მოიყვანა. შემთამბაქე ს. ფალეეცა 0,5 ჰექტაროდან 800 კილოგრამი თამბაქის წავლად 1,5 ტონა ფოთლილ შესტება. მის გვერდით იმავე მიწაზე ე. მაკაცე მ. 0,5 ჰექტაროდან მიიღოს 100 კილოგრამი თამბაქე მიწაზე.

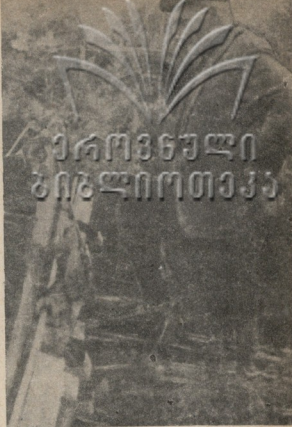
ამის შემდეგ რომელ გავლასა ან მიწის რომელ უფარვისობას უნდა დაბარალონ ფონელმება თავიანიო უბერობა? განა აქედან არა ჩანს, რომ ა. გვიგოლევი, გ. კანანაქე და ფონის კომლუტრების სხვა მეგვეურები აინფლეს ან აკლებენ სოფლის ინტერესებს და გასარტახებამდე მიზნად კომლუტრების? მარცვლულების დაბალმა მოსავალმა, სიღობისა და საეკების არადროულად და მცირე რაოდენობით დაშლდებამ აქი ლახვარი ჩანსა ელემ მეტეგოლევი.

უწასანსელ სამ წლეწაწილ ფონის კომლუტრებისმა დაიფარა 78 სულე მსხვეფლაცა საქონელი, 300-ზე მეტი

ცხვარი, 188 სული ღორი და 100 ფრთა ქაჩაბი. კომლუტრების ბუალტრებისა წელს 5 დალუტრე მარტახა აწანწინა, სინამდვილე და ცდემბედა 11 სული მსხვეფლაცა პარუტეცა.

აი სადამდე მიზაცს საქმე უწარბისასა და დელტობობისა და მესრის არა გულად ჩენი ხალხი მთელი თავისი ძალების დასაბავით შეუდგა დღეი და ნათელი მომავლის კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობას.

არა, ფონელმებ, ასე ფონს ვერ გახვადეთ: თუ თქვენ თავად არ შევიძლიათ გზის გამოქონა, მეზობლებს მაინც მობავით, ჩაიხედეთ შილ საქმეში, გულს ვული გაადასკვენიო და სავარო ძალით, სავარო გონებითა და გამოცდილებით გამოიღო ჩენი ცხოვრების ფართო და სხვაგვარი სიღ გზაზე.

შებნულთა გ. კანანაქისა რა ამათა დასკვერის კომლუტრებისა ეწამი მიღებულ შარწანებს.

15 ოქტომბერს თურქეთში შედგა უმაღლესი საკანონმდებლო ორგანოს — მეკლბის არჩევნების მნიშვნელობის რეაქტიული რეჟიმის დამხმარის შემდეგ ეს პირველი არჩევნება თურქეთში, რომლის მომზადებობა და ჩატარებობა თურქულ ერობიანობის კომიტეტმა გენერალ გერგენსულს ხელმძღვანელობით შესარულა თავისი მოვალეობა და რწმუნებები მიიხანა. არჩეული პარლამენტი ნუშაბის შედგა.

არჩევნების ჩატარების მომზდებისათვის თურქეთში ძალზე არასასურველი პოლიტიკური ვითარება იყო. დროებითი მთავრობის ფინანსთა მინისტრი ქრესლ ურდელის აქი ახსიათავს ამ მომენტს: „უზარმაზარი ვლდების, კერძო სექტორის უაღრესად სუსტი კაპიტალი, სუსტი სახელმწიფო მრეწველობა, ჩამორჩენილობა სოფლის მეურნეობაში, ნიადაგის ეროზია, ტყის სიმდიდრეობა გამოფიტვა, მთებში მდებარეობა, მრავალი შეცდობა ფსუბების პოლიტიკის გატარებაში — აი ის საერთო მდგომარეობა, რომელიც აგვამად იძიფუტება თურქეთში. ჩვენი საგარეო ვალი 1,4 მილიარდი დოლარს შეადგენს, ყოველწლიურად ვალის აღსაფარავად უნდა გადავიხადოთ 120 მილიონი დოლარი, რაც ჩვენი წლიური ექსპორტის ღირებულების 35 პროცენტს შეადგენს“.

ურეწებების ჩატარების და ინფლაციამ, ცხოვრების სიძვირის ზრდამ, გადასახადების გაზრდებამ და სხვა სიმძლველებმა გამოიწვია მდგომარეობის ჩაყენა თურქეთის მილიონობით ადამიანს. უზარმაზარი საწმინდო ხარჯები კვლავ მძიმე კრიზისად აქნეს თურქ მშობილებს, ფართო წრეებში უკმაყოფილებას გამოიწვევენ მოაგრობის ანტიკონონული პოლიტიკით. გამოსატყვის რა მშრომელთა აზრს,

თურქეთის მთავრობის მიერ შეიქმნილ უწეს, რომ „სურტიულ ბლოკემბი მონაწილეობას თურქეთისათვის მიიღოს ჩამორჩენილობა, სიღატაკე და სოციალური სწრევა მოაქცე“.

თურქეთის მსოფლიოში მეთორ ადგილი უკავია ცხოვრების სიძვირის შიგრი, მის ქალაქებში 2 მილიონი უბატრონი ბავები დაწაწალებს, 5 მილიონამდე ადამიანი უწმეწობით ტანტავება. მუშათა უფასობა უკუყვანს კომუნისტური ცხოვრება. ასეთი ტომსახეები უბატრო სტამბოლი 60 ათასზე მეტია.

მძიმე მდგომარეობა თურქეთის სოფლებშიც, სადაც ჯერ კიდევ საწმინდოდადღური ურთიერთობათა ეპატორნობელი. ისევე როგორც უკა საუკუნეობით თვითიული მსხვილი მრეწამელობელი თუ აღა 10-15 სოფლის ფლმის, მათი როდესაც 600 ათასი ღლები სრულიად უმწაწაწალოა. დაბალი მოსავალი, დიდი გადასახადები, მემარბულებსა და აღების თვითიებობა ქალაქისაგან ტრეცება ვლდებს. უწასანსელი 10 წლის განმავლობაში სოფელი მიტარდა და ქალაქად ლეკმასურის საწმინდოდ წავიდა 2 მილიონი ეტელი.

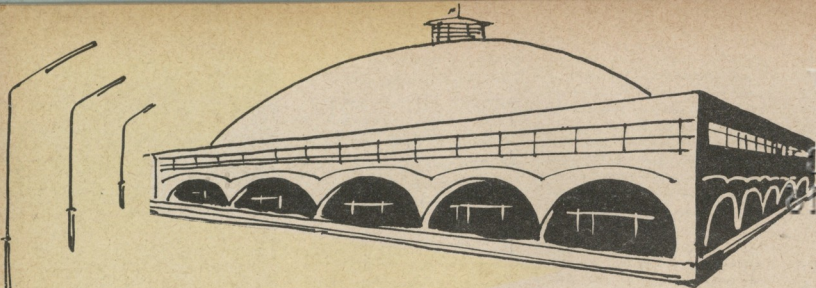
ასეთი მდგომარეობა იყო თურქეთში არჩევნების წინ. იმის შიშით, რომ თურქი ამომრჩეველებს ეკმაყოფილება უარყოფითი შედეგების მოხდინდა არჩევნების მიღებებზე, მმართველობა წრეებმა ყველა ღლები იმბარეს იმბარეთის, რათა ამომრჩეველთა უწარადლება ჩამოწმობრბინათ კვების საკანონმდებლო საკითხებისაგან. ამ შიშინი სხელმწიფების მეთაურის გურსელიას და ობივე პარტის ლიდერების ოსმეი ინირებს, ოსმან ბელეკამანის, ქრემე აღივანისა და რაგიმ გიუმუშასლის მიერ დაღებული სახელმწიფო შეიშინების თანხანად საგარეო პოლიტიკა სავაროდ გამოიჩინეს წინასარჩევანი ეკამბანის სადასტეგის თემებიდან. რაც შეეხება საშიშარ პოლიტიკას, იგი საკლებად ამფოთუბად თურქეთის მთავრობას, რადეგან ბერეუაზული პარტიები იმდებრებდნენ, რომ რეველი წინასარჩევანი პოლიტიკური დემოკრეტი თვალბეახველი ამომრჩეველებს საარჩევნო ვეუბითან მიიყვანდნენ. მდგრად მათი მდოლიდნი არ გაბარაოდლა. თურქეთის

ბრების ცნობით, ამომრჩეველები ძალზე პასიურად და უწმოდლად მიიყვინენ ეპატორნული კლასების წინასარჩევანი დაბრებებს. ეტლებები სტეგებდნენ წინასარჩევანი კრებებს, ქალაქებში არავინ ქმრებდად მიტარებებს და ორატორები, გაზუმების თემით, იძლეუბული იყვნენ „ბუზები ვლდაბათ“.

პირველი შედეგი, რაც ჯერჯერობით არჩევნებს მოყვა, არის ქვეყანაში ისედაც დასაბეული პოლიტიკური ვითარების შემდგომი ვითარება, რაც ეკამბანის იმით, რომ ვერც ერთმა პარტიამ ვერ მოიპოვა მეკლბისი ახსოლტრები უწმეველთაში გრომარტული მთავრობის შესაღებება.

არჩევნების შედეგებით ყველაზე იმდებარებული სახალხო რესპუბლიკური პარტია დარჩა, საქმე იმითა, რომ ვინაიდან მენდრესის მთავრობის დამხმარე ქმლად ათათურების პოლიტიკისაგან იმბორუნების ღობუნებით გამოხორეულდა, ყველა ამ პარტიას უწინასარმეწეველად არჩევნებში გამარტვება. თურქეთის მთავს აღნიშნავს, რომ თავისი წარტახებლობა სახალხო-რესპუბლიკურმა პარტიამ უწდა მიწაწრის იმას, რომ დაწაწყვების მიხეცა თურქეთის ღობუნეი „მშვიდობა ქვეყნის შიშინი, მშვიდობა მიუღს მსოფლიოში, გადაუშევა თავისი დაბარკების ზესს და კონსტრუქტულ პოზიციებისაგან დატანება“.

სამმა პარტიამ: საწმინდობის, ახალი თურქეთისა და გლბობა რესპუბლიკურ-ურბანებუმა პარტიებმა, სახალხო-რესპუბლიკურ პარტიასთან ერთად უწდა შეადგინოს კოალიციური მთავრობა, მებრამ ამ პარტიის შორის არსებული წინააღმდეგობების გამო კოალიციის შექმნას, რიგირი ფიქრობენ, სერიოზული დაბარკებების ელბობა კი. თურქეთის საზოგადოებრიობის აზრით, შექმნილი კოალიციური მთავრობა არ იქნება სტაბილური, რაც დიდ შემუშობების იქვეს როგორც თურქეთში, ისე მის მოყავირე სახელმწიფოებში.

საქართველო
სპორტის სახლი

საქართველო
სპორტის სახლი

ცხა იპონელ სატოსან სწორედ ამ მომენტში გამოჩინა მან სამკალოთი შეუპოვრება და გამარჯვებისადმი სწრაფად ზედწელ დაამარცხა ამერიკელი ლენი და ჩემპიონის ძირითადი პრეტენდენტი თურქი ფხბუევანი, რუბა. შუალის გაბუღებო და ვაქაცურმა კი-დობამ იპონიის ნამდვილი ფეროტი მოახდინა. ქართველმა ვაქაცემ ჩვეულო ოსტატობით ჩაატარა დინამური შეხვედრები და მსოფლიო ჩემპიონის ოქროს მედალი მოიპოვა.

მიუხედავად ასეთი ცალკეული წარმატებებისა, ქართველი გულშემატკივრები მაინც უკმაყოფილონი არიან. ეს ხუნდებიცაა. საქართველო უკიდურესის იკვლევითაა, კიდაობის რესპუბლიკად. საქუთო აკვირის პირველობაზე სწირად მონაწილეობდა საქართველოს ორი გუნდი და ჩემპიონის სახელი ტიტულუმბოც ძირითად ქართველ მოჭიდავეებს არბედოთ. მაგრამ ეს იყო რამდენიმე წლის წინ, ახლა კი საკავშირო ჩემპიონატზე მათი შედეგები ძალზე ფერმკრთალა.

საქართველო მოგზაობა კალენი სამართლანდ იკვლევინა ერთ-ერთ უძლიერესად საქუთო აკვიში. უკლუმბატკივრები აღტაცების ვერ მალევენ, რომ ნონამ გამარჯვა მსოფლიო ჩემპიონის პრეტენდენტო ტურინში და მოიპოვა მსოფლიო ჩემპიონ ბიკოვისთან შეხვედრის უფლება. ეს წლყვადდელი სამორტული სტონის ერთ-ერთი ცველაზე დიდი გამარჯვებაა.

მსოფლიო ჩემპიონის ევრცლბუკისკენ მიმავალ რუბაშულის პირველსავე საფეხურზე დაუცდა ფეხი, იგი დამარცხდა.

მსოფლიო ჩემპიონის ევრცლბუკისკენ მიმავალ რუბაშულის პირველსავე საფეხურზე დაუცდა ფეხი, იგი დამარცხდა.

შორის ფედერაციის წევრები არიან. მათ კავშირი აქვთ მან კვეენის სპორტულ ორგანიზაციასთან.

იმის შემდეგ 15 წლის მანძილზე 108 საბუთო სპორტსმენმა მოიპოვა მსოფლიო ჩემპიონის სახელი სახელი. მარტო მიმდინარე წელს ჩვენი კვეენის 15 სპორტსმენი (მათ შორის ვ. რუბაშვილი და ა. ქორიძე) ავიდა მსოფლიო ჩემპიონატებში გამარჯვებულთა ევრცლბუკზე.

სპორტული შედეგების წარმატებით განზარტულებს შედეგად ფრკულტურული მოძრაობა ჩვენს კვეენაში კიდევ უფრო განვითარდება და მასში ჩამოული იქნება 30 მილიონზე მეტი ადამიანი.

მ. ხახუნაძე

წლყვადელი სპორტული სტონი ჯერ კიდევ არ დამთავრებულა, მაგრამ ქართველმა სპორტსმენებმა საერთაშორისო და საკავშირო შეჯიბრებებზე უკვე მრავალი თვალსაჩინო წარმატება მოიპოვეს. მრავალი ამაღლებული ფურტული შემატეს სამამული სპორტის ისტორიას.

რამდენიმე თვის წინ ქართველ მსოფლიო ჩემპიონთა ოჯახს კიდევ ორი წევრი შეემატა. ვ. რუბაშვილი და ა. ქორიძემ შორეულ იპონიში უძლიერესი ფლავენების სახელი დაიმკვდრეს. იოკოამას საქიადო ხალისაზე მაყურებლები შეუფრულბელი ინტერესით მიიღოდნენ რომის ოლიმპიური ასპარტუბოს ჩემპიონის ა. ქორიძის გამოსვლას. მან მოიხდო კლასიკური კიდაობის ოსტატები ბრწყინვალე ტექნიკითა და გამარჯვებისადმი სწრაფვით.

მსოფლიო ჩემპიონის ევრცლბუკისკენ მიმავალ რუბაშულის პირველსავე საფეხურზე დაუცდა ფეხი, იგი დამარცხდა.

მეფისდროინდელ რუსეთში არ იყო არც ერთი სრულყოფილი სტადიონი, ხალკი მოწყვეტილი იყო ფრკულტურასა და სპორტს. შეგინებულად იდგენებოდა სპორტის ერთგული სახეობანი.

საბუთო ხელისუფლების წლებში კი ჩვენს კვეენაში ჩამოყალიბდა 186 ათასი ფრკულტურული კოლექტივი, სადაც ვაერთიანებულა 30 მილიონი სპორტსმენი. მათ განკარგულებულია 270 ათასი სპორტული ნაგებობა, მათ შორის 70 აბანოებელი და 780 ღია საცურაო აუზი. 11 ათასი სატანვარტო დარბაზი, 2400 სტადიონი.

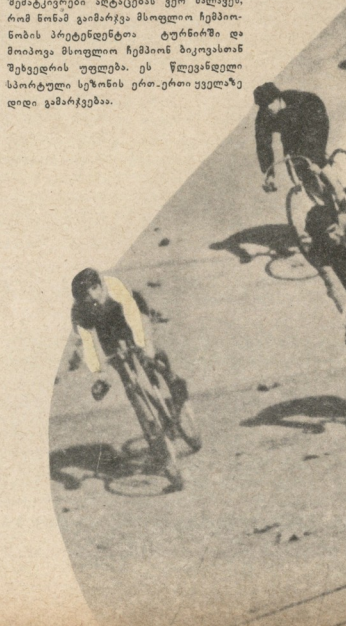
რუსეთის იმპერიისა საქმისადმი უსაზღვრო სიყვარულისა და ნებისყოფის შეუპოვარი დამაპვის შედეგად მხოლოდ ცალკეული სპორტსმენები ახერხებდნენ საერთაშორისო ასპარტუზე გასვლას. ამ ერთგულბებში ქართველი სპორტსმენებზე ერთგუნდ. მათ შორის პირაის 1912 წლის ტანოვიკარტუთა საერთაშორისო შეჯიბრების გამირი გენგნატაშვილი, მსოფლიო რტკორდსმენი შტანგის ორი ბულით აკვარა ვ. ჩიკვაიძე და სხვები.

საბუთო ხელისუფლების წლებში კი სპორტის მასობრიობამ და საუკეთესო პირობებმა განსაზღვრეს სპორტის ოსტატობა არნახული ზრდა. მარტო ვასულ წელს სპორტის ოსტატის სახელი წოდება მ ათასმა სპორტსმენმა მოიპოვა. რომელთა უმულო მონაწილეობით 101. ჯერ შესწორდა საკავშირო და მსოფლიო რტკორდების ცხრილი.

საბუთო სპორტსმენები 39 საერთაშორისო

ფოტო
ოტარ თურქიანი

სამწებაროდ, იგივე როლი ითქმის ჩვენს მოპარაკე ვადებზე.

წელს საქართველოს სპორტულ „სადაროს“ ირი ოქროს მედალი შეზატან მოფარაკეებმა ნ. ასათიანმა და გ. კოსტავამ.

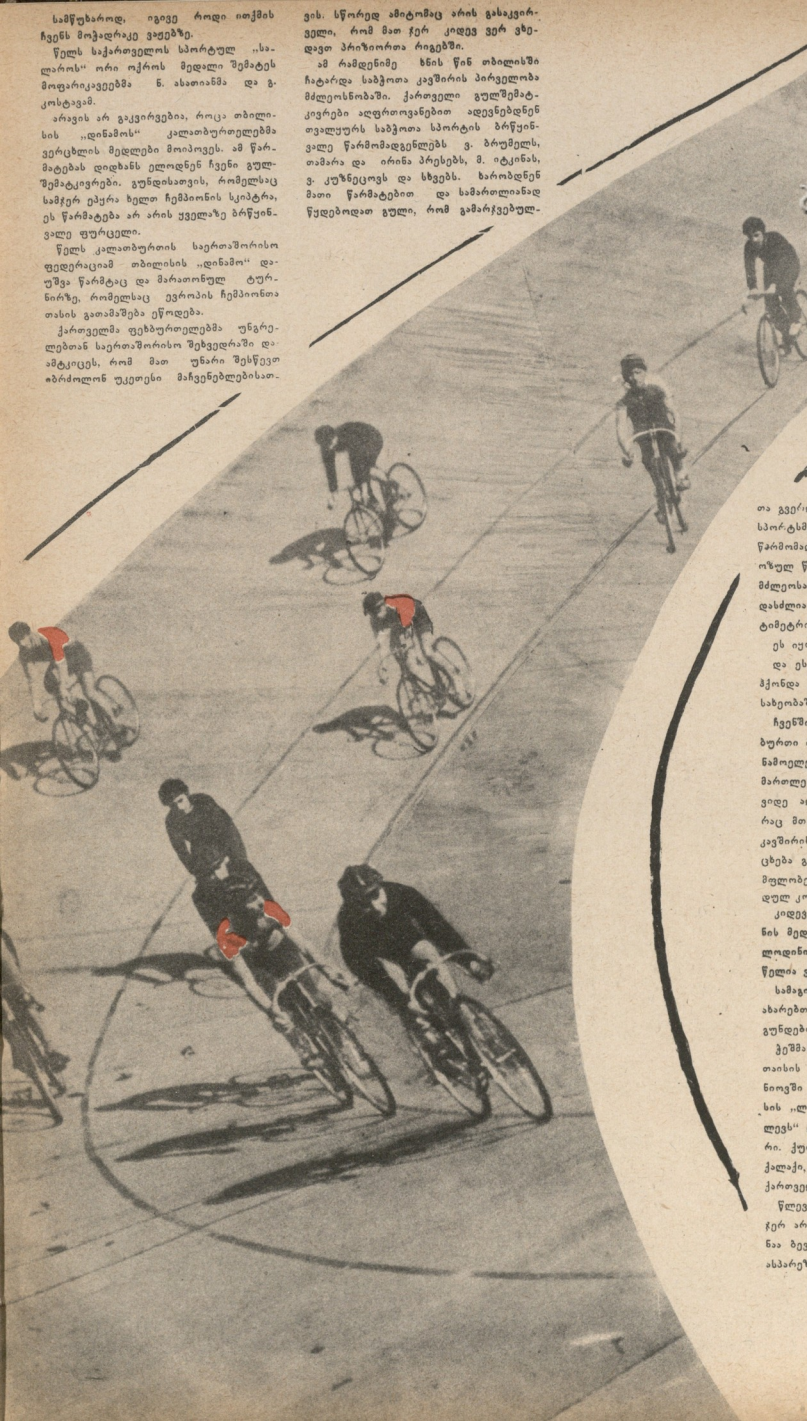
არავის არ გაკვირვებია, როცა თბილისის „დინამოს“ კალათბურთელებმა ვერცხლის მედალები მოიპოვეს. ამ წარმატებას დიდხანს ელოდნენ ჩვენი გულშემატკივრები. გუნდისათვის, რომელსაც სამწერ ტყარა ხელთ ჩემპიონის სტატუსი ეს წარმატება არ არის ეველაზე ბრწყინვალე ფურცელი.

წელს კალათბურთის საერთაშორისო ფედერაციამ თბილისის „დინამო“ დაუწვა წარმატად და მართონულ ტურნირზე, რომელსაც ევროპის ჩემპიონთა თასის გათამაშება ეწოდება.

ქართველმა ფეხბურთელებმა უნგრელებთან საერთაშორისო შეხვედრაში დაამტკიცეს, რომ მათ უნარი შეეძლოთ აბრძოლონ უკეთეს მატყენებლებსა.

ვის, სწორედ ამიტომაც არის გასაკვირვებელი, რომ მათ ჯერ კიდევ ვერ ვხედავთ პირიორთა რიგებში.
ამ რამდენიმე წინ წინ თბილისში ჩატარდა საშუაო კავშირის პირველობა მშლეოსნობაში. ქართველი გულშემატკივრები აღფრთოვანებით ადევნებდნენ თვალურს სამეფო სპორტის ბრწყინვალე წარმომადგენლებს ვ. ბარშუმის, თამარა და ირინე პრეტებს, მ. იტიანს, ვ. კუზნეცოვს და სხვებს. პარობდნენ მათი წარმატებით და სამართლიანად წუდობდნენ გული, რომ გამარჯვებულ-

პარობნული გიგლირთეზა

თა გვერდით ვერ ხედავდნენ ქართველ სპორტსმენებს. ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლებიდან ერთადერთი სერიოზული წარმატებას მიაღწია ახალგაზრდა მშლეოსანმა თ. მდივანმა, რომელსაც დასწლია სიმაღლე 2 მეტრი და 3 სანტიმეტრი.

ეს იყო და ეს.
და ეს მაშინ, როცა საქართველოს ჰქონდა კარგი ტრადიციები სპორტის ამ სახეობაში.

ჩვენი სპორტის „მეფე“ მაინც ფეხბურთი იყოლება. მაგრამ თბილისის დინამოელებმა წელს იმედები არ გავიშპართეს. საკუთარი ჩემპიონატი მეშვიდე ადგილით დაკმაყოფილდნენ და, რაც მთავარია, მაღლ დატოვეს საშუაო კავშირის თასის გათამაშება. მათ დამარცხება განიცადეს თასის ახლანდელ მფლობელთან — დონნასის ახალგაზრდა კოლექტივთან „შახიორთან“.

კიდევ ერთი წლით გადავიჩინე ჩემპიონის მედალებს ან თასის მოპოვების მოლოდინი, რომელსაც უკვე რამდენი წელია ველოთ დიდი მოთმინებით.

სამაგიეროდ გულშემატკივრებს ძალზე ახარებთ საქართველოს „ბ“ ჯგუფის გუნდების დიდი წარმატება.

ქეშმარტად დღეად გაგვახარა ქუთაისის „ტორპედო“, რომელმაც კიშინიოვსი სპობა ჭიღლიში სძლია თბილისის „ლოკომოტივს“ და ტაინის „კალებს“ და მოიპოვა „ა“ ჯგუფის საგზური. ქუთაისი გახდა დიდი ფეხბურთის ქალაქი, რაც სამართლიანად ახარებს ქართველ გულშემატკივრებს.

წლიდანდელი სპორტული სეზონი ჯერ არ დამთავრებულა, ჯერ კიდევ წინა ბეჭის საინტერესო და დამაბული ასპარეზობა...

3. პარიზშილი

მეზობელი პირები

ემორისტული პოეზიის

კითხვან იდეა და გაუბნო ათვლილები და ისტორიკოსის ნაწინი იყო, კრებულზე გამოსულ და კვირი უკადრდა. ერთხელ მეუღლემაც რაღაცეა, მან შეხვედნად ვიტყვი. მასზე ხარბი და პირივე შეხვედნად. ისეთი გარნიბა მქონდა, თითქმის სხვისი წარმატებით გულზე იყო გამდაკარი. შემდეგ ჩაინთხე განაპარტენ და ამა, ისევე შესხვარა უძრავი.

შესხვარედი უნდა შეხვდეს მქონდა უნდად — მაშინ მასზე მასზე. მთელი სიუველიერ კვირები ვარჯიშს და მოწინააღმდეგე კვირები და — მაშინვე მანქანის დასაწყისის კი ვახ სრულიად შევიდა და ინტერესით ნაკვირვალ კიტებს მიწინავა.

წელს ჩემი შეხვედრების დრო ზღვას მიაღწევდა ვი-
თქვით, ამ უსალორო სტიქიში მეუღლესთან ერთად და-
ლარა ავტოლო-მეტი, ვიფიქრე და მსუბუქი მიზლი და-
ფარულ თანამოძებებს ცოტნე დადიანებით ვეგონე მოე-
წევი.

მაცრამ ზღვა უკვე განაწილებული დაშვდა. ხელს
რომ მიიქმედო წყალში, ავტობილად ვიღაცას ვაძინე
ხედავოდა.

თავს მაინც კმაყოფილად ვთვლიდი, რომ ერთ დღეს
გრძობას არ გადავფიქრო. იაპონური კომისია გასლდა. ად-
ვიზიონობითაა შევადგინეთ ის უპირატესობა ქონდა, რომ
ორ დღეში ჩავარდით მომავალს.

დაგზრუნდი ისე თბილისში და ულტრაიონფერ სხი-
ვებთან ერთად იაპონური ვირუსებით გავლენილი სხე-
ული ჩამოვტანე. ჩახვლისასავე დაწვეთი, ერთხელ
სხეებსა — ჩამომეცა ტემის მცაგრი გაფრთხილება.

კი, ბატონო, ერთს ათავიამე შევიფიქრე და მერც, შევი-
დობითი თავისუფლებული საფასურით მივიღივარ. არ მინ-
და ნაწინის წყაწულად მაგრამ უკმა:

— ვაჟ, ამას ვინ ებღუდა?

მიპირებნებე ვერ მოვასწარი, მეცა უწინდან ვიღაცა და
ჩამოვლუკა. ერთ ხანს ვიფიქრე ასე, ტარლად და ნება-
ნებით ყელდავადმობილები. სული რომ მივითქვი, ვაგა-
ჩივი: ჩემი კარგი ამხანაგი იყო, ვერაში.

— როგორა ხარ, ჭირიმე?

როგორ ვუიარას, რაც მეგრის ბიჭი გავიფიქრებდა.

— შენ თეთრო როგორა ხარ?

— ვერაფრითობი არა მიშვას.

— ახა, მერც როგორც იწებები, შეც კარგად ვიქი! თანა-
ვეგრძნობი თვალბობი.

ბიძგის დაფუსუსტი ხელოდან გადავფიქრე ჩამდნიმე
ნახივი და, ბიჭობს, ისევე ნაწინობი სახე!

არა, სამკარბობის ეს მაინც უნდა გადავრჩას!

— ბიძგო, შეგნა მია, ხალხს ვეღარა ვწინობი? —
მეკაცუნე მარწუხლად მტყობნობა თითქმის. ვხედავთ: დათო,
ჩემი სიყვარული შეგნობარია. დღე და დღე განტლებული ვარ-
ჯიობას, ხეც წყუხალ!

მიორილად ვერხუდობი, ვანათებ სედიან თვალბებს.

მინდა დაუტყობი: არ მომიტყობი, საშობი ვაჩი მაგრამ ენა
მებნის, ვერ ვახერხებ და უწებისყოფი ტალიშვილითი
ვეტყვი მის ძლიერ მეკლავებში.

ასე მივალწვი აფთიახმდე ჩემს კისრზე უკვე ხუთი
საუვეურობი არამბიბის ცოფდა იდი. ხუთი გან-ღობი სავ-
სე ახალგაზრდა ჩამდნიმე დიდი უნდა მიმეცავა ლი-
ვინზე, მეუღლესებინა ოფლიში...

ეს სხვაგანად რომ ვიქცევი, პირიგატება იყო.
არა, სასწრაფოდ უნდა გავეცოდე ვაჭრებსა!

— ხანას ვიღავიარ! — მახეგრებს ვიღაც ტროლი-
ბუსში ასულს

შოშითი გაავარე თვალს, ზემოდან ჩასვრებული პირ-
ფულიანი ახალგაზრდა მიღიბის. შორეულად ნაწინობა, ას-
პირიანი.

გულზე მომეცა კოცნამდე არ მივა სახემე.

— ისე როგორა ხარ? — კითხვებლბას სწილიობი-
სათვის.

— ვერა ვარ კარგად, — გამოვუტყვი გულსაბილდს,
— ზღვაზე საწინებლ გრძობას გადავფიქრე, იაპონური კითხი-
სათი მომავალს ვიქი.

ჩემს ნაწინობას ერთი კი შეიყვანდა და მე შეგნაწინი,
როგორ გაიარება მანძილი ჩემს შობას.

უკმა ტროლიბუსში ჩირქოლი აცდდა. მეზვარები ვერ
ჩემად აქაპანდნენ, შემდეგ ხმას აუწიეს და ჩემსკენ გა-
იწვიეს ვერაზე.

— როგორია ის შეუგნებელი?!

— აი, ეს ვაგატრონი გახლავთ!

— ხედავ, რა უტოფარი ყოფილა?!

— ვე ვიღაცა, კაცობობობის მტერია!

მივღვარტყამ იმატა ასლა წინა ჩრებშივე წამოვდევს
თავები. ჩემს გარშემო სიყარვილდ შევიქნა პირტფული-
ანი ასპირანტიკ უკვე მოწინააღმდეგე მანკატი იყო გადა-
სული.

— რას ებიბიბობით, გაავიქი კარები და ისორლო
გარეთი — ბიჭე ვიღაცამ გამოსავალი.

ნაწინი კაბეტი დავეშვი დაზლა.

ძლიეს მივათქმედი ვერხებს, დაჯლოლი, შურტაცხოფი-
ლი და ამ დღის თაქმი გამოილვა უკუნებარა აზრმა;

ხომ არ მუხაგებულა ჩემი ვერხებშით? შედგებულად ხომ
არ მიმეზნათა ისინი მათზე, ვისყანავს ცხოვრებაში ბი-
ვი კელი მახხობი?!

მალდა აწვიე თავი, გავიზარეო ველიში და გადავიქციე
შურტაცხოფად.

ის კი ვისაც ვეჭებ, არა ჩანს ვაგბობის, მემკლბებს.

და როდესაც მთლიად გადამიქურთა იმედი, გამოჩნდა
ისივე:

მე უნდად ჩავსუნებე პატი. ავიღე ერთი ხელი და
მეგრად დაეატრე მვარზე, ისე, როგორც შეგობრებმა
იციან. შემდეგ ორივე ხელი გავხლე, რომ არ შეიყოფა-
ნებულეთი გახალგავესე და დაიკრიბალე:
— ამას ვის ხედავს ჩემი თვალბები?!

იგი შეგნებელი შემობრუნდა. ხელად მივიწი. ჩანს,
არ ელდა ასეუ შეხედრბას და გაუბნდავად გამოილვა
შოფდე ჩემსკენ წამოიწია კიდეც, მაგრამ, თითქმის რაღაც
მიკრიბადო, უკმა თავი უკან გადააღიკო, ორივე ხელი
აიფარა სახესე და მე გავიფიქრე:
— არ მომიტყობი, სწილი მიგრამ!

ხელბი მომიხიბილიყო ჩამოვიფიქრედი. ვიღვქი სსა-
ტრად დამეგრებულად და მიწა რომ გამსადიარო და ჩა-
ვტანებ, შერია.

არლი თაქაიზი ილი

მზატარი მ. შირცხალაზა

რედაქტორი ა. ძიძიგური

სარედაქციო კოლეგია: **ო. გიგინეიშვილი, ს. დუჩინიშვიტი, მ. სააკაშვილი, ი. ტახალა, ი. ციციშვილი, რ. ჩხეიძე, უ. ჯუფარიძე**

სამ. კვ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა | მზატარი-რედაქტორი დ. ნოღია. ტერედაქტორი დ. სუფიაშვილი

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, 11 სართ. ტელ. — რედაქტორის და პ/შ, მდებარე — 1-82-89, განყოფილებებს — 3-28-42

საბნ 30 კაპ. გარკანი და ჩანართი გვერდები დახეტილია ფოტოცენკოგრაფიაში

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 16/ХИ-61 წ. გამოცემა № 212 ქალ. ზომი 70x108¹/₂, 1,5 ჟღ. ფურც. ნახედი ფურც. 4,11. საბატორი ფორმათა რაოდ. 4,79.

პირიბითი ფორმათა რაოდენობა 4,8. ფაქტურ ფორმათა რაოდენობა 4,8. ტრავი № 2142, შტ. № 2142, უდ 09075

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал „Дроша“ (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии

საკ. კვ ც-ის გამომცემლობის პ/კ „კომუნისტი“, თბილისი, ლენინის ქ. №14.

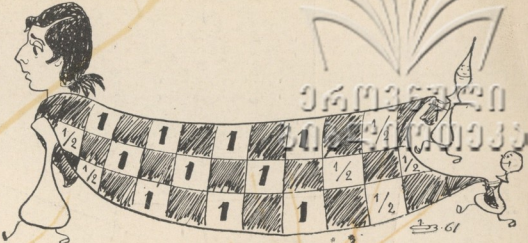
იხი თუ არა შენ?

... რომ გენიალურმა რუსმა მეცნიერმა და მოაზროვნემ მ. ლოპათინისებმა ფრანგ მეცნიერ ლავუაზიემ 41 წლით ადრე ჯერ თეორიულად აღმოაჩინა, ხოლო შემდეგ პრაქტიკულად დამტკიცა ნივთიერების წონის (მასის) მარადისობის კანონი ... რომ გენიალურ მეცნიერ რ. მაიერზე დახლოებით 100 წლით ადრე ლაიპნიცის მიხედვით ენერჯის მარადისობის კანონის პირველი დონებები.

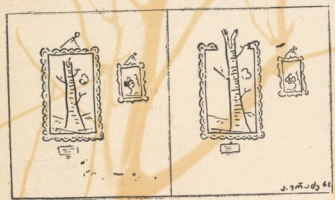
... რომ მან დალტონზე 61 წლით ადრე წამოაყენა და საფუძველი ჩაუდგინა ატომ-მოლეკულური მოძღვრებას.

... რომ ჯოჯოხას და კალუზისზე 100 წლით ადრე უარყო თხობადობის თეორია და მის ნაცვლად წამოაყენა სითბოს მექანიკური თეორია.

... მეცნიერ იუნგზე 59 წლით ადრე მოგვცა დედამიწის ტალღისებური რხვის თეორია, ხოლო 1753 წელს—ატმოსფერული ელექტროობის თეორია.

მეგობრული შარტი გ. ფირცხალავასი

ნახატი-ხუმრობა ა. ვრამისა

ლიდი ნინაპარი

ერთ-ერთმა თავადმა, რომელსაც სურდა ლომინოსთისათვის დევიანი, წველების დროს ხნამალა მიმართა მას:

— მითხარბი, გეტყვავ, როგორ მოახერხეთ სასახლის კართან დაახლოვება? თქვენ ალბათ დიდი წინაპრები გყავდათ?

— დიდი წინაპრები არ სჭირდება, იმ ადამიანს, რომელიც თვითონ არის დიდი წინაპარი!— ლომილით მოუვლა ლომინოსთივმა.

ნოემბერი

წლის მეთერთმეტე თვე 30 დღით. ძველ რომში თავდაპირველად იყო წლის მეცხრე თვე ჯერ 30, მერე 31 დღით და ეწოდებოდა ნოემბერი (ლათინურად ნონ—ცხრა). როდესაც წელთაღრიცხვა იანვრიდან დაიწყო, ნოემბერმა ორი თვით უკან გადაინაცვლა, თუმცა დღემდე შეინარჩუნა მეცხრე თვის სახელწოდება. რომის სენატმა უარი უთხრა იმპერატორ კლავდიუს (180-192 წ.), რომელსაც სურდა, იტალიის კენსრისა და აფრიკის მკვირსად, ნოემბრისათვის თავისი სახელი ეწოდებინა.

საფრანგეთის რევოლუციური კალენდრის მიხედვით ნოემბერი წლის მეოთხე თვე იყო, იწყებოდა 22-24 თებერვლის და მთავრდებოდა 23-23 ნოემბრს, ამ თვეს ეწოდებოდა ბრუნიერი, ე. ი. ნისლის თვე (ლათინურად ბრუნი—ნისლი).

ამერიკელი ინდიელები წლის ამ მონაკვეთს უწოდებდნენ თიხლამურების თვეს, ძველ რუსეთში ჩრუდენს, ე. ი. გაყინულ მიწას, უკრაინელები კი „ლისტობას“ ანუ ფოთლოვანებას.

ძველ საქართველოში ამ თვეს ეწოდებოდა ტირისკანი, უფრო გვიან კი ნოემბერი, აგრეთვე გიორგობისთვე.

უცხოური

გემის ფსკერის დაზიანებით შემფორთხული კაპიტანი ფიჭრობდა, როგორც ხანა მგზავრები ისე, რომ პანიკა არ ატეხილიყო. ამ დროს მასთან მგზავრი ქალი მივიდა, რომელსაც წვალი სწევრდა და ჰკითხა: გემზე წვალი არისო?

კაპიტანმა მოითხოვა, ხომ არავინ გვისმენსო და საიდუმლოდ ჩასურჩულა: უკვე ერთ მეტრზე ამოსულს, მაგრამ წურავის ტყვეობა.

მასწავლებელმა, რომელიც ბავშვებს სწავლებს უხსნიდა, ცხვირით ანებო ღრმად შესრუტა და ჰკითხა: არას ვშვრები, ბავშვებო?

— ცხვირისათვის დაგვიწყობით, პატრიციაშვილი მასწავლებელი—მიუგეს მათ.

ავადმყოფი ბავშვის მამამ ტელეფონით გვიჩინა გაშობაბა.

—თქვენს მოსვლამდე ჩვენ რა ვიღონით, გვიმო?

—ფული მომანადო, —იყო პასუხი.

—არღ, მიგეწე რაზეც ამერიკა. კარლმა კოხლმა და მინჯებოდა. მასწავლებელმა კლასს მიმართა:—ვინ აღმოაჩინა ამერიკა?

—კარლმა, —უპასუხეს ტრთხმა.

სამი პატარა ბიჭი მივლითადა მალაზიის კოხლმა და მინჯებოდა.

—რას შვრებით?—ჰკითხა ერთმა ბავშვულმა.

—სახის მწავლა-გრხებზე ვეპოჯი-ნობი, აგერ ბავსლ ლა ფანჯრიდან ვგვლანბით და ვაშლს გვესტრის ხილზე,—აუხსნეს ბავშვებმა.

—შვილია, დალიე ეს წვალი, —ამაღებდა დედა,—თუ ბების ხელით გიკაფის ხილზე დადეგვი?

—ბებიამ დამალგინოს. მას ხელი უკანაღლებს ხილზე და კივხზე აღარაფერი რჩება,—მიგავ სტუკურით ბავშვმა.

საყველქვე

საყველიანტმა თქვე— ფხებე ვაჭრთა ამიკარაქლს და ახლა გვიგარო.

ხალხურმა სიღრმე ჩაივინა—კომპოზიტორები მხოლოდ ერთში სცოდანენ: მამაეებულს—დაშეშეებულს შემახინაო.

ქმარს ლამაზი მივიგანი კლი მოფედა, ცოლს... გულიო.

ინიერნს რომ სკოლის შენობის გადახერხა შეგვიანდ— არა უშავს ხედა სართულზე ღია გაკვეთილები ჩაბატარო.

საქართველო

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

Handwritten text and faint stamps on the left side of the page, including a circular stamp and vertical text that is partially obscured and difficult to read.